

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ŞANLIURFA VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ

ŞANLIURFA İLİ 2023 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU

HAZIRLAYAN:
ŞANLIURFA ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

ŞANLIURFA - 2024

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
ŞANLIURFA İLİNE AİT GENEL BİLGİLER.....	1
Tarihi	1
Coğrafi Durum	1
İDARİ VE SOSYO-EKONOMİK DURUMU.....	2
A. HAVA	4
A.1. HAVA KALİTESİ	4
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	9
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	11
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	11
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	12
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	14
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	14
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	17
A.8 SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	18
B. SU VE SU KAYNAKLARI	19
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	19
B.1.1. Yüzeysel Sular	19
B.1.1.1. Akarsular.....	19
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar.....	19
B.1.2. Yeraltı Suları	19
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	19
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	20
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	20
B.3.1. Noktasal kaynaklar	20
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	20
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	20
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	20
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	20
B.3.2.2. Diğer	21
B.4. DENİZLER	21
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	21
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	21
B.5.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	21
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	22
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	22
B.5.2. Sulama	22
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	22
B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	23
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	23
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	23
B.5.5. Rekreasyonel Su Kullanımı	24
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	24
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri	24
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	26
B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi	26
B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı	26
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	27

<i>B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar</i>	27
<i>B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi</i>	27
<i>B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar</i>	28
<i>B.7.4. Tarımsal Faaliyetler ile Oluşan Toprak Kirliliği</i>	28
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	29
C. ATIK	30
C.1. BELEDİYE ATIKLARI	30
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	32
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	32
<i>C.3.1. Eğitimler</i>	32
<i>C.3.2. Atık Getirme Merkezleri</i>	32
<i>C.3.3. Temel seviye Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı</i>	33
C.4. AMBALAJ ATIKLARI	34
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	36
C.6. ATIK YAĞLAR.....	37
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	38
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	38
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	39
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	39
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	40
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	41
<i>C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları</i>	42
<i>C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül</i>	42
<i>C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları</i>	43
İLGİLİ KURUM/BİRİMDEN VERİ ALINAMAMIŞTIR.	43
C.13. TIBBİ ATIKLAR.....	43
C.14. MADEN ATIKLARI	44
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	45
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	46
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	46
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	46
D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI	47
D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)	47
D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	47
E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	48
E.1. FLORA	48
E.2. FAUNA	84
E.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	96
<i>E.3.1. Ormanlar</i>	96
<i>E.3.2. Milli Parklar</i>	96
<i>E.3.3. Tabiat Parkları</i>	96
<i>E.3.4. Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları</i>	96
<i>E.3.5. Yaban Hayvanı Üreme İstasyonları</i>	97
E.4. ÇAYIR VE MERA	97
E.5. SULAK ALANLAR.....	97
E.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	97
<i>E.6.1. Tabiat Anıtları</i>	97
<i>E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları</i>	98
<i>E.6.3. Anıt Ağaçlar</i>	98

<i>E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri</i>	100
<i>E.6.5. Doğal Sıt Alanları</i>	100
E.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	102
F. ARAZİ KULLANIMI	103
F.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	103
F.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	105
<i>F.2.1. Çevre Düzeni Planı</i>	105
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	106
G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	107
G.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	107
G.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	108
G.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	109
H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	110
H.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	110
H.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	111
H.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	111
H.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	113
H.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	113
I. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	114

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri...	6
Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	7
Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi	8
Çizelge 4 –.....yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	8
Çizelge 5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	11
Çizelge 6 – 2023 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler.....	12
Çizelge 7 – 2023 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	13
Çizelge 8 – Tamamlanan Gürültü Bariyerleri	14
Çizelge 9- 2023 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	17
Çizelge 10– Tamamlanan Bisiklet Yolları	17
Çizelge 11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları	18
Çizelge 12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak.....	18
Çizelge 13 –İlin akarsuları	19
Çizelge 14 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	19
Çizelge 15 – Yeraltı suyu potansiyeli.....	19
Çizelge 16 - yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	20
Çizelge 17 –2023 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	25
Çizelge 18 –.....yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	26
Çizelge 19 –.....yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	26
Çizelge 20 –.....yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu....	27
Çizelge 21 – 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	28
Çizelge 22 - 2023 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	29
Çizelge 23 - 2023 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	29
Çizelge 24 – 2023 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	31
Çizelge 25–2023 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi	32
Çizelge 26- 2023 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri.....	33
Çizelge 27 –2023 yılı itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina/yerleşkelerin sayısı.....	33
Çizelge 28 – 2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları	34
Çizelge 29 - Kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	34
Çizelge 30 – 2023 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı.....	35
Çizelge 31 - 2023 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı.....	35
Çizelge 32 – 2021 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	36
Çizelge 33 –2021 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	38
Çizelge 34 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*	38
Çizelge 35 – 2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	38

Çizelge 36 – 2021 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler.....	39
Çizelge 37 – Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)	39
Çizelge 38– 2021 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	40
Çizelge 39 –Şanlıurfa ilide yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet)	40
Çizelge 40– Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet).....	41
Çizelge 41 –2021 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri.....	41
Çizelge 42 –2023 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi	42
Çizelge 43- 2023 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı	43
Çizelge 44 –2023 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı.....	43
Çizelge 45 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı	44
Çizelge 46 –2023 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı.....	44
Çizelge 47 –2023 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı*.....	45
Çizelge 48 –.....yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı.....	46
Çizelge 49 –.....yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı	46
Çizelge 50–2023 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi	47
Çizelge 51 Damarlı Bitkiler	84
Çizelge 52 Memeliler	86
Çizelge 53 Kuşlar	93
Çizelge 54 Sürüngenler	94
Çizelge 55 Çiftyaşarlar	95
Çizelge 56 İç Su Balığı.....	96
Çizelge 57 – Arazi kullanım sınıflandırması.....	104
Çizelge 58 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2023 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*	107
Çizelge 59 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	108
Çizelge 60 – 2014-2023 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	108
Çizelge 61–2023 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	108
Çizelge 62 - 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı	110
Çizelge 63 –2023 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları ...	111
Çizelge 64 –2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	111

GRAFİKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik 1- 2023 yılında Haliliye istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	12
Grafik 2- 2023 yılında Haliliye istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	13
Grafik 3 –yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	14
Grafik 5 - yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	22
Grafik 6 –.....yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	23
Grafik 7 – Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı	24
Grafik 8 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı	24
Grafik 9 -yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	27
Grafik 10 - yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi.....	28
Grafik 11 - 2023 yılı itibariyle Belediye atık karakterizasyonu	30
Grafik 12 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitime katılan kişi sayısı	32
Grafik 13 – Yıllar itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan bina/yerleşke sayısı	34
Grafik 14 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	35
Grafik 15 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	36
Grafik 16 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	36
Grafik 17 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &.....	37
Grafik 18 – Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl).....	39
Grafik 19 - Yıllar itibariyle beyan edilen atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)	40
Grafik 21 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi	41
Grafik 22 –.....yılı kül atıklarının yönetimi.....	43
Grafik 23 –yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı.....	44
Grafik 24 – Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması (2018).....	103
Grafik 25 – 2023 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	107
Grafik 26–2023yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	108
Grafik 27 –2023 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı	109
Grafik 28 – ÇŞİDİM tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı.....	110
Grafik 29 –2023 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı.....	111
Grafik 30 –2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı.....	112
Grafik 31 - 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	112

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita 1 - HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)	5
Harita 2 - NEFES Yazılımı Şanlıurfa ili verisi bulunmamaktadır.....	6
Harita 3 – Şanlıurfa ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri.....	12
Harita 4 – Adıyaman-Şanlıurfa-Diyarbakır ilinin 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı.....	106

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 1 Müdürlüğümüz, 15.11.2019 tarihi itibari ile Mehmetçik Mah. 71. Cadde 7062. Sokak No:2 Karaköprü/Şanlıurfa adresindeki yeni İl Müdürlüğü binasında hizmet vermektedir.	3
Resim 2. Şanlıurfa-Eyyübiye-Altınbaşak Fıstıközü 1300 yıllık Zeytin Anıt Ağacı.....	99
Resim 3 Şanlıurfa-Halfeti 500 yıllık Fıstık Anıt	99
Resim 4. Şanlıurfa-Balıklıgöl Kent Platosu Doğu Çınarları	100
Resim 5. Şanlıurfa- Balıklıgöl I.Derece Doğal Sit Alanı	100
Resim 6. Birecik Söğütlük Parkı	101
Resim 7. Kelaynak Barınağı.....	101
Resim 8. Karacadağ Doğal Sit Alanı.....	102

GİRİŞ

Şanlıurfa İline Ait Genel Bilgiler

Tarihi

Şanlıurfa ve civarındaki yerleşik hayat, Neolitik Dönem'e (Cıvalı Taş Çağı) kadar uzanmaktadır. Göbeklitepe Höyüğü, M.Ö. 11. yüzyılda kullanılan Dünya'nın bilinen en eski mabedinin bulunduğu yerdir. Şanlıurfa; Kur'an, İncil ve Tonah (Eski ahit/Tevrat)'ta geçen Hz. İbrahim peygamberin doğum yeri olarak kabul edilmekte olup, anısına yaptırılan bir adet cami de bu şehirde bulunmaktadır. Ayrıca Hz. Eyüp peygamberin de (İncil ve Eski ahitte "Job") doğum yeri olarak kabul edilir. Kent tarihi süreç içerisinde Ebla, Akkad, Sümer, Babil, Hitit, Hurri-Mitanni, Arami, Asur, Pers, Makedonya, Roma, Bizans gibi uygarlıkların egemenliklerine sahne olmuştur.

1094 yılında Selçuklu hâkimiyetine girmiştir. 1098'de Haçlı Edessa Kontluğu, daha sonra Eyyubi, Memluk, Türkmen aşiretleri, Timur Devleti, Akkoyunlular, Dulkadir Beyliği, Safeviler ve en son da 1516'da Osmanlı sınırları içine katılmıştır. Önceleri Rakka Eyaleti sınırları içerisinde yer almakta iken, 1876'da Halep'e bağlanmıştır, 1916'da ise bağımsız bir sancak olmuştur. I. Dünya Savaşına kadar Osmanlıların elinde olan Urfa, 1919 yılında önce İngilizler, daha sonra da Fransızlarca işgal edilmiş ve 11 Nisan 1920'de düşman işgalinden kurtarılmıştır. Cumhuriyet sonrasında, 1924'te il olmuştur. Daha sonraki dönemlerde ismine "Şanlı" unvanı eklenmiş ve Şanlıurfa olarak değiştirilmiştir.

Coğrafi Durum

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan Şanlıurfa, doğuda Mardin, batıda Gaziantep, kuzeybatıda Adıyaman, kuzeydoğuda Diyarbakır illeriyle çevrilidir. 789 km'lik Türkiye-Suriye sınırının bir bölümünü ilin güney sınırı oluşturur. Genelde bir ova görünümündeki il merkezinin rakımı 518 m'dir. Şanlıurfa kontinental (karasal) iklim özelliği gösterir. Yazları çok kurak ve sıcak, kışları bol yağışlı ve nispeten ılıman geçmektedir. Matematik konum itibarıyla ekvatora yakın olup, deniz etkisinden uzak bir bölgede bulunmaktadır. Bu nedenle karasal iklim özelliği ağır basmaktadır. Bu özellik sıcaklık ve yağış bakımından kendisini göstermektedir. Kar ve don olayının görüldüğü gün sayısı oldukça azdır.

Konum itibarıyla Arap Platformu'nun kuzey bölümleri ile Güneydoğu Toroslar'ın orta kısmını güney etekleri üzerinde yer almaktadır. İlin kuzeyinde bulunan dağların yükseklikleri düşüktür. Dağlar arasında geniş ovalar yer alır. İldeki başlıca dağlar; Karacadağ (1938 m), Tektek (449 m), Susuz (801 m), Germuş (771 m), Şebeke (750 m) ve Arat (840 m) dağlarıdır. İl genel olarak plato görünümünde olup, başlıca ovaları şunlardır: Harran, Suruç, Viranşehir, Hilvan, Ceylanpınar, Bozova ve Siverek. En önemli akarsuyu Fırat Nehri'dir. Şanlıurfa kenti içinde göl olarak nitelendirilen Halil'ür Rahman ve Ayn-zeliha olmak üzere iki küçük göl mevcuttur. Hz. İbrahim'in ateşe düştüğü yerde oluşan bu iki göl nehir merkezinin güney batısında yer almaktadır. Hz. İbrahim'in düştüğü yer, Halil'ür Rahman Gölü'dür.

Nemrut'un kızı Zeliha da İbrahim'e inandığından kendisini onun peşinden ateşe atmış ve düştüğü yerde Ayn-zeliha Gölü oluşmuştur. İçerisindeki balıkların kutsal sayılarak yenilmediği bu göller, dünyanın her tarafından gelen ziyaretçilerini ağırlamaktadır. Ayrıca GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) ile yapay olarak oluşturulan Atatürk Baraj Gölü, Türkiye'nin en büyük baraj gölü olup, il sınırları içinde bulunmaktadır.

İdari ve Sosyo-Ekonomik Durumu

Şanlıurfa ilinin nüfusu, 2020 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 2.115.256 kişidir. İlçeleri Siverek, Viranşehir, Suruç, Akçakale, Birecik, Ceylanpınar, Harran, Bozova, Hilvan, Halfeti, Karaköprü, Haliliye, Eyyübiye' dir. Şanlıurfa nüfus açısından, Türkiye'nin en büyük sekizinci kentidir. Şanlıurfa'da ki ilçe sayısı 13'tür.

Şanlıurfa ili, GAP'ın merkezi olarak bilinmekte ve GAP İdaresinin idari yerleşkesini içermektedir. GAP, çok sektörlü, entegre ve sürdürülebilir bir kalkınma anlayışı ile ele alınan bir bölgesel kalkınma projesidir. Proje alanı Fırat ve Dicle havzaları ile yukarı Mezopotamya ovalarında yer alan 9 ili kapsamaktadır (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak). 1970'lerde Fırat ve Dicle nehirleri üzerindeki sulama ve hidroelektrik amaçlı projeler olarak planlanan GAP, 1980'lerde çok sektörlü, sosyo-ekonomik bir bölgesel kalkınma programına dönüştürülmüştür. Kalkınma programı, sulama, hidroelektrik, enerji, tarım, kırsal ve kentsel altyapı, ormancılık, eğitim ve sağlık gibi sektörleri kapsamaktadır. GAP; 22 baraj, 19 hidroelektrik santrali ve 1,82 milyon hektar alanda sulama sistemlerinin yapımını öngörmektedir. Geniş ve verimli tarım arazilerine sahip Şanlıurfa da, GAP Projesi ile birlikte tarımın etkinliği ve önemi daha da artmıştır.

Arkeolojik bulgulara göre Şanlıurfa; dünyanın en eski kenti, insanlık tarihinin başlangıcı, tüm insanlığın ortak ata yurdudur. İl genelinde ortaya çıkan her arkeolojik bulgu, tarihin yeniden yazılmasına vesile olup, Urfa'nın tarihe kaynaklık ettiğini göstermektedir. Bu nedenle büyük bir tarihsel ve kültürel zenginliğe sahiptir. Harran ilçesinde dünyanın ilk üniversitesi olarak kabul edilen yapının kalıntıları bulunmaktadır. Bunun yanında kentte; Balıklıgöl, Göbeklitepe, Savaşçı Amazon Kraliçelerinin mozaikleri, Halil-ür Rahman Camii, Ulu Camii, Hasan Paşa Camii, Fıfırlı Camii, Rızvaniye Camii, Nimetullah Camii, Selahaddin Eyyubi Camii, Germuş Kilisesi, Deyr Yakub, Gümrük Hanı, Tarihi çarşılar, tarihi sokaklar, nehir surları, Kurtuluş Müzesi, saklı cennet Halfeti, Birecik "Kalecik", kaya mezarları, Hz.Eyyub' ün (a.s.) sabır makamı, Çemdin Kale, İmam Bakır Camii ve Türbesi gibi tarihi mekanlar bulunmaktadır. Ayrıca endemik hayvan türlerinden; kelaynak kuğu, çöl varanı, ceylan ve çizgili sırtlan gibi hayvanlara da ev sahipliği yapmaktadır.

Kent genç nüfusunun da fazla olması sebebiyle önemli bir husus olarak, mevsimlik tarım işçilerinin en yoğun olarak bulunduğu ve bu sektörü ayakta tutan en önemli ildir. Mevsimlik tarım işçiliği açısından Türkiye'nin diğer bölgelerindeki ihtiyacı da karşılayan bir özelliğe sahiptir.

Ağırlıklı olarak tarıma dayalı olan Şanlıurfa ekonomisinde enerji, turizm ve hayvancılıkta önemli sektörlerdendir. Tekstil ve Gıda sektörünün toplam imalat sanayi içerisindeki payı yüksektir. Şanlıurfa, Türkiye'deki toplam sulanabilen verimli alanların önemli bir kısmına tek başına sahiptir. Türkiye'nin en büyük, dünyanın ise sayılı büyük çiftliklerinden olan Ceylanpınar Tarım işletmeleri de bu ilin sınırları içerisinde. Ülkemizdeki küçükbaş hayvanların çok önemli kısmı Şanlıurfa'da yetiştirilmektedir. İl ekonomisi açısından önemli olan bir diğer husus da, Akçakale Sınır Kapısı'dır. Atatürk Barajı hidroelektrik santrallerinde üretilen elektrik ile ülkenin elektrik ihtiyacının önemli bir kısmı karşılanmaktadır. Şanlıurfa'da sanayi, ağırlıklı olarak tarıma dayalı sanayidir. Yine Atatürk Barajında yürütülen balıkçılık faaliyetlerinin Şanlıurfa ekonomisine katkısı da azımsanmayacak boyuttadır. İlin en önemli özelliklerinden biri dünyanın en büyük bütünlümlü bölgesel kalkınma projelerinden biri olan GAP'ın merkezinde yer almasıdır. Şanlıurfa, bu projenin hayata geçmesiyle birlikte önemli gelişmelere sahne olmaktadır. Tarımın yanında sanayi sektörü de, GAP projesinin kısmen devreye girmesi ile birlikte özellikle 1995 yılından sonra tarım ürünlerine dayalı olarak hızla gelişmeye başlamıştır.

İl Müdürlüğü Çevre Kısmı Yapılanması

Şanlıurfa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünde ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü ile Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü olmak üzere 2 adet çevre şubesi bulunmaktadır. ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğünde 1 şube müdürü, 8 mühendis ve 1 tekniker personel olmak üzere toplam 10 kişi çalışmaktadır. Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğünde ise 1 şube müdürü, 6 mühendis ve 2 idari büro görevlisi personel olmak üzere toplam 9 kişi çalışmaktadır.

**Resim 1 Müdürlüğümüz, 15.11.2019 tarihi itibari ile Mehmetçik Mah. 71. Cadde 7062. Sokak No:2 Karaköprü/Şanlıurfa adresindeki yeni İl Müdürlüğü binasında hizmet vermektedir.
(ŞÇŞİDİM, 2024)**

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2022 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1'te verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirlenici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

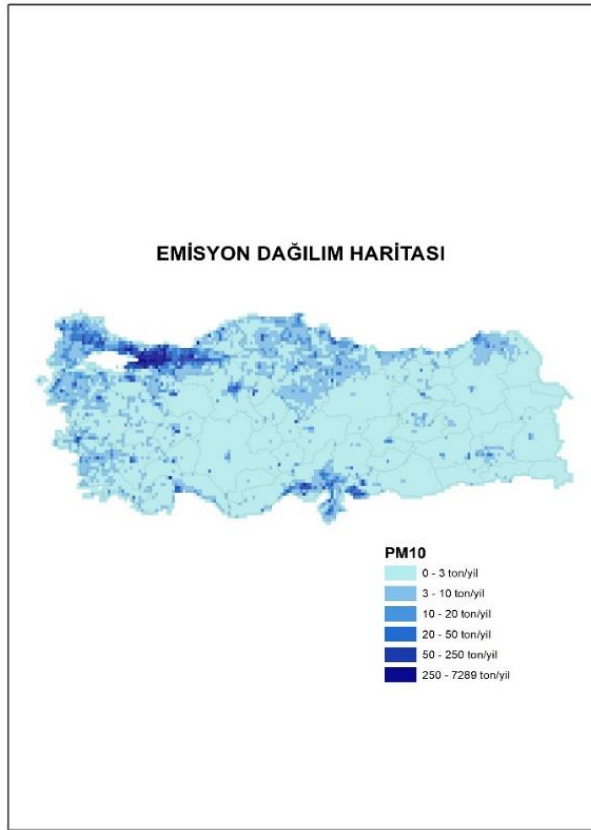
Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı

verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Harita 1 - HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Harita 2 - NEFES Yazılımı Şanlıurfa ili verisi bulunmamaktadır.

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri halihazırda 59 ilimiz için ortaya konulmaktadır. Şehirlerimizde politikalar için uygulama sürecinin bu yöntemle etkinleştirilmesi planlanmış olup, kalan 22 il için çalışmalar sürdürülmektedir.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup, çalışmaların 81 ilimizde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak hava kalitesi tahmin sonuçlarını üretmektedir.

Çizelge 1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER	UYARI EŞİĞİ
		($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	

	yıllık ve kış dönemi (Ekosistemin korunması) -insan sağlığının korunması için-	20	-hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
NO₂	aatlik-insan sağlığının korunması için- (2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	220	400 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de -hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-(2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	40	
NO_x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	----
PM₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	----
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama (mg/m ³)-insan sağlığının korunması için-	10	----

Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

<i>Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler</i>	<i>Sağlık Endişe Seviyeleri</i>	<i>Renkler</i>	<i>Anlamı</i>
<i>Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..</i>	<i>..hava kalitesi koşulları..</i>	<i>..bu renkler ile sembolize edilir..</i>	<i>..ve renkler bu anlama gelir.</i>
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi iyi seviyededir.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun olup, hava kirliliğine hassas gruplar orta düzeyde etkilenebilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel halkın etkilenmesi beklenmemektedir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Hassas gruplar ciddi sağlık sorunları yaşayabilir. Genel halkın bazı sağlık etkileri yaşaması muhtemeldir.
201 - 300	Kötü	Mor	Nüfusun tamamının hava kirliliğinden etkilenme olasılığı yüksek olup, hassas gruplar açık hava etkinliklerini kısıtlamalıdır.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Herkes, ciddi sağlık etkileri yaşayabilir. Açık hava etkinliklerinden kaçınılmalıdır.

Çizelge 4- 2023 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri

(sim.csb.gov.tr, 2024)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme		
Atık Yakma		
Cam		
Çimento	1	1
Enerji	1	2
Gıda		
Gübre		
Kağıt		
Kimya		
Kireç		
Lastik		
Maden		
Metalurji		
Otomotiv		
Rafineri		

Şeker		
Tekstil		
Jeotermal Enerji (JES)		
TOPLAM	2	3

(<https://sim.csb.gov.tr/>)

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damllar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 ' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibarı ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM_{10}), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM 'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM_{10} -10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM_{10} için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri

açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nin ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge 5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları

(Şanlıurfa Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, AKSA, 2024)

Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi			Sanayi	19.346.462		
Konut			Konut	112.639.756		
Toplam Tüketim Miktarı (ton)			Toplam Tüketim Miktarı (sm ³)		Toplam Tüketim Miktarı (m ³)	
1.714,9			131.989.218			

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

Şanlıurfa Valiliği Mahalli Çevre Kurulunun 09.10.2019 tarihinde gerçekleştirdiği toplantıda görüşülen İlimize ait Temiz Hava Eylem Planının ikinci beş yıllık 2020-2024 dönemini kapsayacak şekilde revize edilmesi konusu 2019/88 nolu Mahalli Çevre Kurulu Kararı ile onaylanmıştır. 06.06.2008 tarihli ve 26898 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve 2013/37 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi kapsamında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içerisinde revize edilen ikinci beş yıllık 2020-2024 dönemini kapsayan "2020-2024 Şanlıurfa İli Temiz Hava Eylem Planı" Bakanlığımızın Temiz Hava Eylem Planı İzleme Sistemi (THEP) veri tabanına eklenmiştir.

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

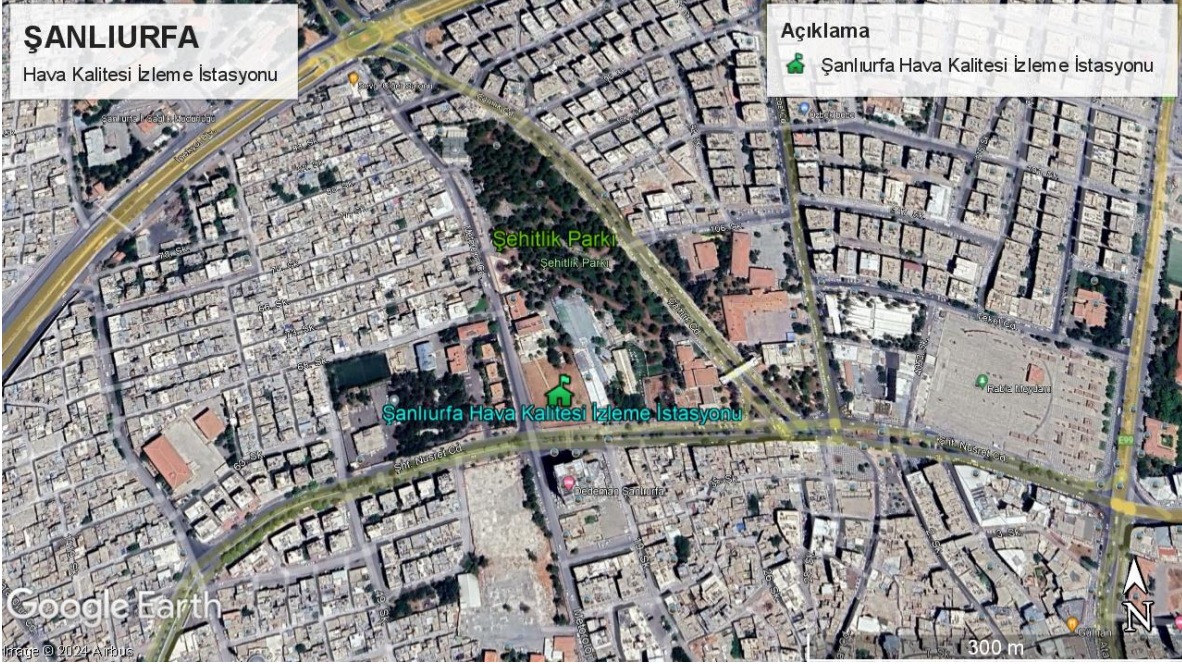
Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hazırlanmış olan Temiz Hava Eylem Planı kapsamında Şanlıurfa'daki kalorifer kazanların verimli ve usulüne uygun şekilde yakılmasının sağlanması için rutin denetimler ve şikayet denetimlerinin İl Müdürlüğümüzce yapılmasının yanı sıra Piyasa Gözetimi ve Denetimi kapsamında İlimizde satışı yapılan ısınma kaynaklı kullanılan ithal kömürlere periyodik olarak numuneler alınarak bakanlığımızca akredite olmuş laboratuvarlarda analizleri İl Müdürlüğümüzce yaptırılmaktadır.

Endüstriyel kaynaklı hava kirliliğini önlemek için ilimizde bulunan sanayi tesisleri periyodik olarak denetlenmekte olup, bu tesislerin emisyon ölçümleri yaptırılarak, ölçüm sonuçlarının değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucuna göre tesislerde gerekli tedbirlerin alınması sağlanmaktadır. Taşıtlardan kaynaklanan hava kirliliğinin izlenmesi için; il genelinde toplam 26 adet egzoz emisyon ölçüm istasyonu kurulmuş olup bu istasyonlar denetlenmektedir.

Şanlıurfa ilinde hava kalitesinin kontrolü konusunda; Haliliye İlçesinde bulunan Şanlıurfa Meteoroloji İl Müdürlüğü'nün bahçesinde 1 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu yer almakta olup, İl Müdürlüğümüz personellerince istasyonun rutin denetimi yapılmaktadır. Temiz Hava Eylem Planı kapsamında İlimize 2 adet daha Hava İzleme İstasyonunun kurulması planlanmaktadır. Bakanlığımızın 2024 yılı yatırım programında yer alan, İlimizin de içerisinde bulunduğu Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü yeni HKİ istasyonlarının kurulumu çalışmalarına

Bakanlığımız Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından başlanmıştır.

A.4. Ölçüm İstasyonları

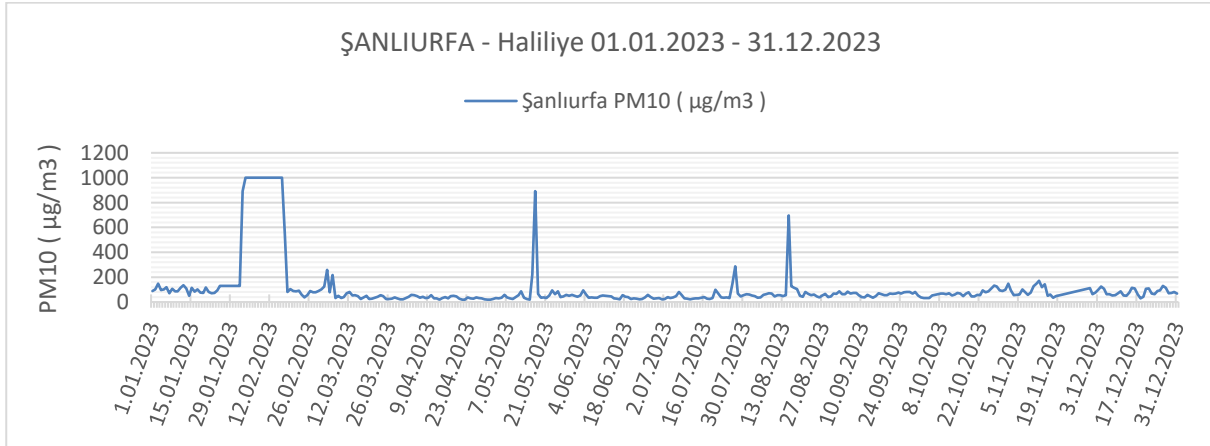

Harita 3 – Şanlıurfa ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

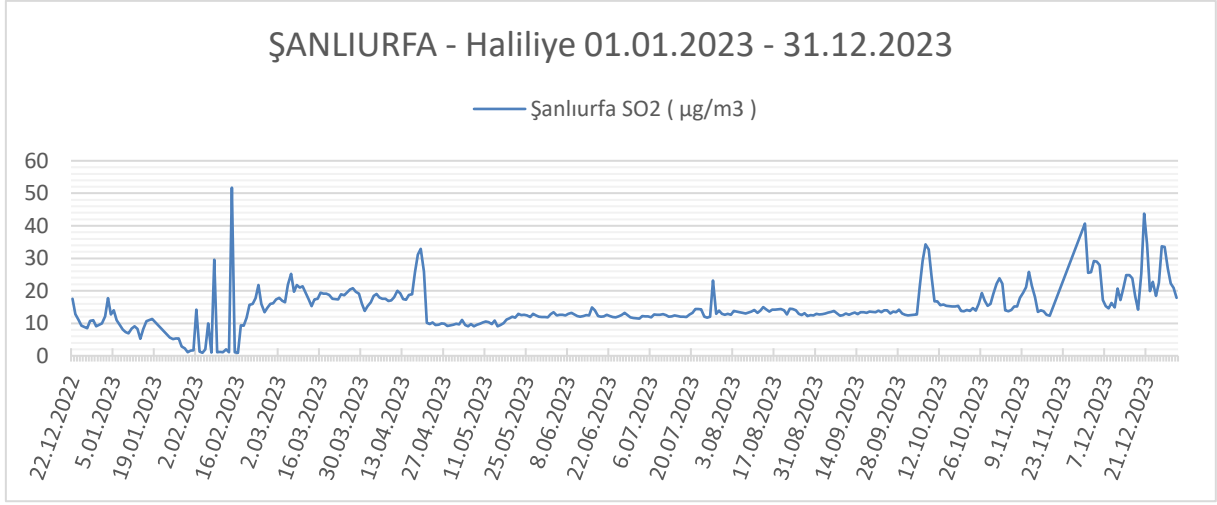
Çizelge 6 – 2023 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLAR	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	HC	PM
Haliliye	37.160417 38.786709	X					X

(sim.csb.gov.tr, 2024)

Grafik 1- 2023 yılında Haliliye istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(sim.csb.gov.tr, 2024)

Grafik 2- 2023 yılında Haliliye istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(sim.csb.gov.tr, 2024)

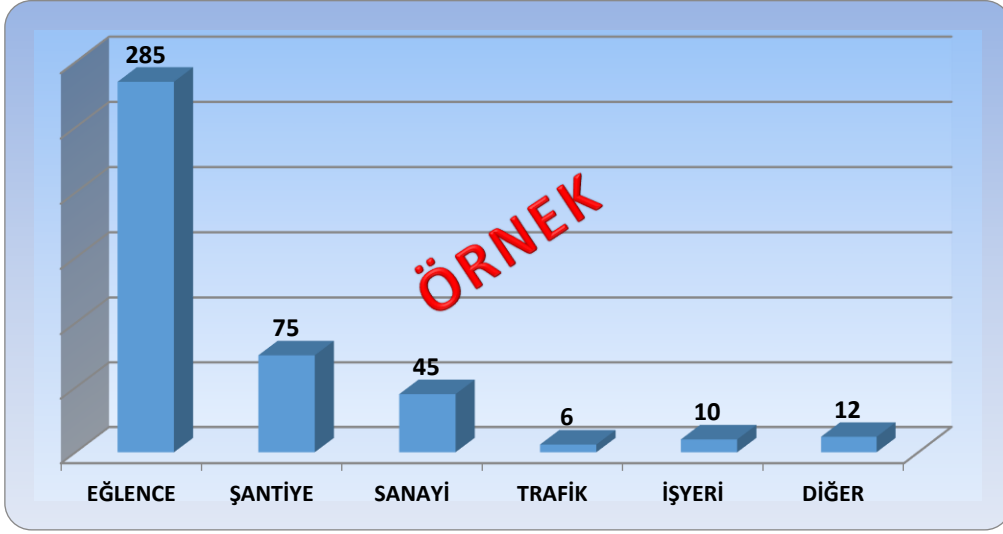
Çizelge 7 – 2023 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değer aşıldığı gün sayıları (µg/m³; CO: mg/m³)
(havaizleme.gov.tr, yıl)

İSTASYON ADI	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	10.02		102.22	31										
Şubat	10.97		599.75	27										
Mart	19.06		60.69	12										
Nisan	16.87		35.47	3										
Mayıs	10.87		44.56	10										
Haziran	12.57		40.20	8										
Temmuz	12.62		38.24	4										
Ağustos	13.54		55.51	21										
Eylül	13.28		64.29	21										
Ekim	17.36		67.74	24										
Kasım	18.13		93.81	27										
Aralık	23.42		79.96	29										

*AGS: Sınır değerini aşıldığı gün sayısı

A.5. Çevresel Gürültü

İlgili kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

Grafik 3 –yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(Kaynak, yıl)

Çizelge 8 – Tamamlanan Gürültü Bariyerleri

İli/İlçesi	Konumu	Tamamlandığı Yıl	Bariyer Alanı (m ²)	Bariyer Tipi

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

25 Nisan 2012 Tarihli ve 28274 Sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren “Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik” ile temelleri atılan sera gazı emisyonlarının takibine ilişkin yasal çerçeve yaşanan gelişmeler ve ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda 17 Mayıs 2014 tarih ve 29003 Sayılı Resmi Gazete’ de yeniden yayımlanarak güncellenmiş ve “Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik” 31 Mayıs 2017 tarihli ve 30082 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan değişiklikler ile son şeklini almıştır.

Bakanlığımız 2020-2023 Stratejik Planı kapsamında, 30 Büyükşehir Belediyesinde Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının (YİDEP) hazırlanabilmesi için mevzuat çalışmaları yapılacağı belirtilmiştir.

Bu doğrultuda; yerel yönetimlerce Yerel İklim Değişikliği eylem planlarının hazırlanmasına dönük mevzuat ve Teknik Kılavuz hazırlama çalışmaları başlatılmıştır. Son yıllarda ülkemizde yaşanan iklim ile ilişkili afetlerin sayı, sıklık ve şiddetindeki artışa koşut olarak bölgesel düzeyde de iklim değişikliğine karşı direncin artırılması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ele alınması gereken eylem ihtiyaçlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi doğrultusunda Bölgesel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanması çalışmaları da devam etmektedir.

Ulusal mevzuat kapsamında, elektrik, çimento, demir-çelik, rafineri, seramik, kireç, kâğıt ve cam üretimi gibi sektörlerden kaynaklanan ve ulusal sera gazı emisyonlarının yaklaşık yarısını teşkil eden sera gazı emisyonları tesis seviyesinde izlenmektedir.

Yönetmelik kapsamında yürütülecek izleme ve raporlama iş ve işlemlerinin detaylandırılmasına yönelik “Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ” 22 Temmuz 2014 tarih ve 29068 sayılı Resmi Gazete’ de, tesis bazında hazırlanacak emisyon raporlarının Bakanlığa gönderilmeden önce yetkili bağımsız kuruluşlarca doğrulanması ile ilgili hususlar ve bahse konu doğrulayıcıların yetkilendirilmesine ilişkin şartlara yönelik “Sera Gazı Emisyon Raporlarının Doğrulanması ve Doğrulayıcı Kuruluşların Yetkilendirilmesi Tebliği” ise 02 Nisan 2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi tarafından 2019 yılında Şanlıurfa İline ait 2017-2018-2019 yıllarını kapsayan Sera Gazı Envanter Raporu hazırlanmıştır. Şanlıurfa İklim Değişikliği Eylem Planı (İDEP) hazırlama süreci Şubat 2022’de İDEP Çalışma Grubu eğitimleri ile başlamış olup, sera gazı azaltımı ve uyum faaliyetleri ile ilgili uygulamaların belirlenmesi amacıyla paydaş kurumlar ile birlikte düzenlenen çalıştay ve toplantılar neticesinde sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğinin etkilerine uyuma yönelik çerçeveyi ortaya koyan Şanlıurfa İklim Değişikliği Eylem Planı 8 aylık bir çalışma sonucu Ekim 2022’de tamamlanmıştır. Hazırlanan İklim Değişikliği Eylem Planı’nda Sabit Enerji, Ulaşım, Atık, Endüstriyel Prosesler ve Ürün Kullanımı ve Tarım, Ormancılık ve Diğer Arazi Kullanımı olmak üzere 5 ana sektör üzerinde kısa, orta ve uzun vadeli uyum ve azaltıma yönelik hedefler belirlenmiş olup bu kapsamda; kurum içinde kapasitesi geliştirme eğitimleri düzenlemiştir. İklim Değişikliği Azaltım ve Uyum Eylem Planları doğrultusunda paydaş kurumlar (Harran Üniversitesi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Ticaret ve Sanayi Odası...) ile birlikte çalıştay düzenlenmiştir.

Şanlıurfa İline ait İklim Değişikliği Azaltım ve Uyum Eylem Planında bazı azaltım ve uyum hedefleri şu şekildedir; Şanlıurfa Azaltım Eylem planı doğrultusunda Verimli ve Yenilenebilir Enerji Üretimini Geliştirilmesi ile ilgili 2035 yılına kadar; GAP bölgesi baraj göllerine yüksek kurulu güçte (>1000 MW) ilk Yüzer-GES güneş enerji santrali kurulması. Yine bölgedeki dağıtım kaçağı oranının %45’den Türkiye ortalaması seviyesine (<%10) düşürülmesi. 2053’e kadar; Şanlıurfa ve GAP Bölgesinin Türkiye’nin güneş enerji üretim üssü haline getirilmesi amaçlanmaktadır. Şanlıurfa Uyum Eylem planı doğrultusunda İklim Dirençli Şehir Gelişimi ve İmar Planlaması ile ilgili 2035 hedefi; kişi başına düşen kentsel yeşil alan miktarının % 100 oranında artırılarak, 4,6 m²’den 9 m²’ye çıkarılması, 2053 hedefi; Şehir genelinde homojen bir dağılım sağlamak üzere her mahalleye 0,5 hektardan az olmamak üzere ulaşılabilir yeşil alan ve park yapılması ve kişi başına düşen yeşil alan miktarının 15 m²’ çıkarılmasıdır.

Son 4 yılın Sera Gazı Envanter sonuçları incelendiğinde Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi coğrafi sınırları içinde, Temel Seviye (BASIC) ve Temel + (BASIC +) emisyonlar ve kişi başına düşen sera gazı emisyonları Türkiye ortalaması, Ulusal Sera Gazı Envanteri 1990-2020 raporuna göre (Alan Kullanımı ve Alan Kullanımı Değişimi hariç) 6,5 ton CO₂e/kişi’dir. Bu değere tekabül eden Şanlıurfa 2020 yılı kişi başı emisyonu ise 4,99 ton CO₂e/kişi’dir.

2021 yılında Şanlıurfa bölgesinde tarımsal sulamada tüketilen elektrik enerjisi geçmiş yıllara göre % 50 artmıştır. Bu nedenle toplam sera gazı emisyonlarında %16 artış oluşmuştur. 2021 envanter döneminde toplam (Temel Seviye) Sera Gazı Emisyonu 5.046.000 ton, kişi başına emisyon ise 2,35 ton/kişi olarak gerçekleşmiştir.

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi olarak temel yıl projeksiyonlarına göre sera gazı emisyonlarını 2035 yılında % 55, 2053 yılında ise % 80 oranında azaltılmasını hedeflemektedir. Şanlıurfa iline ait azaltım ve uyum eylemleri ile ilgili 2035 ve 2053 yılı tüm hedefleri İklim Değişikliği Azaltım ve Uyum Eylem Planı dokümanları aşağıda yer alan bağlantıdan incelenebilmektedir.

<https://www.sanlıurfa.bel.tr/kategori/85/0/dokuman-arsivi>

İDEP, İklim Değişikliği Eylem Planı, “Azaltım” ve “Uyum” olmak üzere iki ana plandan oluşmaktadır. Azaltım Eylem Planının ilk aşaması olarak gerçekleştirdiğimiz Sera Gazı Envanteri çalışması ile iyileştirme projelerinin yoğunlaştırılması gereken (en fazla sera gazı emisyonu olan) sektörler sırasıyla; tarımsal sulamada tüketilen elektrik enerjisi, karayolu ulaşımı fosil yakıt tüketimi kaynaklı emisyonlar ve binalar-yerleşim alt sektöründeki ısınma amaçlı fosil yakıt ve elektrik tüketimi kaynaklı emisyonlar en önemli ve iyileştirme fırsatı en fazla olan kaynaklardır. Tarım ve hayvancılık ve endüstriyel prosesler kaynaklı emisyonlar önemli miktarlarda olmasına rağmen üzerinde şehir yönetiminin kontrol seviyesi düşük olduğu için iyileştirme fırsatı minimum düzeydedir. Kapsam 3 emisyonları içerisinde, elektrik enerjisi iletim ve dağıtım kaçakları Dicle EDAŞ bölgesinde % 48 seviyesinde olup, Türkiye ortalamasının ~7 katıdır.

Azaltım Eylem Planlaması için uzun vadeli hedef yıl olarak (Türkiye hedefi ile de uyumlu olarak) 2053 yılı öngörülmüştür. 2018-2021 dönemindeki mutlak değer artışının önümüzdeki yıllarda da herhangi bir azaltım olmadığı takdirde (endüstriye gelişim ve nüfus artışına paralel olarak) devam edeceği öngörülebilir. Ülkemiz Paris iklim Anlaşmasını onaylamış ve 2053 yılında Net-Sıfır Emisyon vizyonunu benimsemiştir. 2022 yılında yapılan COP27 toplantısında Ülkemizin Ulusal Katkı Beyanı (NDC) 2030 yılında; Mevcut Durum Projeksiyonuna (BAU) göre % 41 azaltım olarak bildirilmiştir.

Uzun vadeli emisyon azaltım hedefinin “Ulusal Hedef” ile uyumlu olması gerektiğinden, Şanlıurfa için sera gazı emisyonu azaltım hedefi; Mevcut Durum Projeksiyonuna (BAU) göre;2035 yılında % 55 , 2053 yılında ise % 80 azaltım olarak belirlenmiştir.

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin Uluslararası Global Covenant of Mayors for Climate & Energy girişimine üyelik taahhüdünde bulunması küresel ilişki ve desteklerin geliştirilmesi açısından yararlıdır. Bu üyelik için gerekli koşullar aşağıdadır:

(3 yıl içinde) :

- Ulusal Hedef ile uyumlu bir azaltım Taahhüdü
- GPC formatında Temel Yıl Sera Gazı Envanteri hazırlanması
- İDEP hazırlanması ve sunulması
- Her 2 yılda bir düzenli değerlendirme (envanter ve İDEP projeleri) raporu sunulması

İklim değişikliğinin sonuçlarına hazırlıklı olunması ve olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi için iklimde gözlenen değişikliklerin ve eğilimlerin gelecekte nasıl olacağını tahmin edilmesi ve bu değişikliklerin doğal ve insan sistemlerine etkilerinin belirlenmesi gerekmektedir. Gözlenen ve geçmiş iklimi anlamak ve gelecekteki iklimi öngörmek için, iklim sisteminin bileşenlerinin, bunlar arasındaki etkileşimlerin ve geri beslemelerin matematiksel gösterimi olan modellerden yararlanılmaktadır.

Şanlıurfa İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlama sürecinde kuraklık ve ısı dalgalarının gelecekteki durumunu değerlendirmek üzere HadGEM2-ES küresel veri seti ailesine ait olan veriler ile RegCM4.3.4. bölgesel iklim modeli ve Temsili Konsantrasyon Rotaları (RCP: Representative Concentration Pathways) senaryoları kullanılmıştır. Bu senaryolardan RCP4,5 orta seviyede ışınımsal zorlama ve küresel ısınma seviyesini, RCP8,5 gelecekte karşılaşılabilecek en yüksek ışınımsal zorlama ve en kötü küresel ısınma senaryosunu ifade etmektedir.

Yapılan modelleme çalışması ile 1991-2000 Referans Dönemine göre Gelecek Dönem arasında, sıcaklık ve yağış parametrelerindeki model projeksiyonlarına göre 2050-2060 yılları arasında aylık

en yüksek sıcaklıkların ortalamasında RCP4.5- RCP8.5 senaryoları doğrultusunda (2016-2021 dönemine göre) 2,1 - 2,7 oC, yılın en yüksek sıcaklıklarında ise 1,7 - 4,3oC arasında sıcaklık artışları beklenmektedir. Bu sıcaklık artışları ısı dalgalarının gerçekleşme sıklığını ve şiddetini çok artıracığından, önlem alınmaması durumunda, halk sağlığı başta olmak üzere birçok sektöre çok olumsuz etkileri olabilecektir. Yıllık toplam yağış miktarında ise RCP 4.5-RCP 8.5 senaryolarına göre %26 - %34 oranında bir azalma beklenmektedir. Yağış miktarındaki bu azalma GAP bölgesindeki kuraklık tehlikesinin artmasına, daha fazla sulama ihtiyacı nedeniyle verimli sulama sistemlerine geçilmemesi durumunda tuzlanma ve çoraklaşma tehlikesinin daha da ciddi boyutlara ulaşmasına, suyu tüketiminin ve enerji ihtiyacının daha da artmasına neden olabilecektir.

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi tarafından 2023 yılında Şanlıurfa iline ait hazırlanmış olan İklim Değişikliği Azaltım ve Uyum Eylem Planlarına yönelik uygulamalar yapılmaktadır:

Strateji 2 – Kuraklıkla Mücadele ve Sürdürülebilir Tarım,

Amaç 2.1– Su Kaynaklarının Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Arz ve Talep Yönetimi kapsamında Merkez iki bölgemizde kendiliğinden yer altından çıkan temiz doğal kaynak suyu, şehir merkezinden geçen sulama kanallarında savaklanarak taşkın tesislerine verilen kullanılmayan su kaynakları ve merkez iki camimizde abdesthane ve şadırvanlarda oluşan kullanılmış suları toplanıp, borulama ve depolama sistemiyle kullanımını sağlamak amacıyla projelendirilmiş ve toplanan bu sular cami içinde bulunan yeşil alanlar ve belediyemiz peyzaj alanlarında değerlendirilmektedir.

Eylem 2.1.1 – Su kaçaklarının azaltılması ve etkin talep yönetimi çözümlerinin geliştirilmesi kapsamında Belediye Binalarında pilot bölge seçilerek musluklarda tasarruf sağlayan aparat ve sensörler kullanılmaya başlanmıştır.

Strateji 3– Yerleşim, Sanayi ve Tarımda Karbon 0 Emisyon,

Eylem 3.1.1 – Enerji Verimliliği ve Sera Gazı Azaltımına Yönelik Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi kapsamında 50001 Enerji Yönetim Sistemi kurulmuştur. Yine aynı kapsamda Şanlıurfa Su ve Kanalizasyon İdaresi'ne ait tesislerde enerji ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 18 MW kurulu gücüne sahip Güneş Enerji Sistemleri kurulmuştur. (Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

Çizelge 9- 2023 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı (Şanlıurfa Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, TÜİK, 2024)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
26	296.874	196.640

Çizelge 10– Tamamlanan Bisiklet Yolları (Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

Veri bulunmamaktadır.

Çizelge 11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

Veri bulunmamaktadır.

Çizelge 12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

Veri bulunmamaktadır.

A.8 Sonuç ve Değerlendirme

2023 yılı içerisinde 26 adet egzoz istasyonu yetki belgesi almış olup il genelinde toplam 196.640 araç egzoz ölçümü yaptırmıştır.

İlimizde 1 adet Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu bulunmaktadır.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

Şanlıurfa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı

TÜİK

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge 13 –İlin akarsuları
(Kaynak, yıl)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge 14 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(Kaynak, yıl)

Gölün/Göletin/ Rezervuarın Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.1.2. Yeraltı Suları

Çizelge 15 – Yeraltı suyu potansiyeli
(Kaynak, yıl)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge 16 - yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(Kaynak, yıl)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İl genelinde endüstrinin yayıldığı alanlardan, endüstride kullanılan su kaynağından ve alıcı ortama deşarj noktası koordinatlarından, atıksu deşarjları, sektörü ve deşarj edilen atıksu miktarı m³/yıl gibi verilere değinilmelidir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Kısaca su kaynakları üzerine evsel kirlilik baskısından söz edilebilir. Alıcı ortama deşarj edilen atıksu miktarı m³/yıl, deşarj noktası koordinatlarına değinilmelidir. Ayrıntılar "B.6" bölümünde verilebilir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimiz arazi dağılımı bakımından; Türkiye'deki toplam tarım alanının %4,5' una sahip olup, Konya ve Ankara'dan sonra Üçüncü sıradadır. İlimizde sulanan alan yaklaşık 537 bin hektardır. GAP projesi tamamlandığında Şanlıurfa İlinde; 863 bin hektar sulanabilir alan, olarak planlanmıştır. Şanlıurfa ili 2023 yılında ÇKS'ye kayıtlı çiftçi sayısı 60.442'dir. Türkiye'nin çiftçi sayısının %2,7'sine sahip olup 7. sırada yer almaktadır. 2022 yılında Ülkemizin; Pamuk üretiminin %40,1' i, Buğday üretiminin

%5,1'i, Mercimek üretiminin %35,9'u, Arpa üretiminin %1,9'u, Mısır üretiminin %10,2'si, Antep Fıstığı üretiminin %44,7'si ilimizde gerçekleşmektedir. TÜRKİYE PAMUK ÜRETİMİ 2,75 Milyon Ton, Ülkemiz üretiminin % 40,1'i, TÜRKİYE ANTEPFISTIĞI ÜRETİMİ 239,2 Bin Ton, Ülkemiz üretiminin %44,7'si, TÜRKİYE KIRMIZI MERCİMEK ÜRETİMİ 400 Bin Ton, Ülkemiz üretiminin %35,9'u, TÜRKİYE ARPA ÜRETİMİ 8,5 Milyon Ton, Ülkemiz üretiminin %1,9'u, TÜRKİYE BUĞDAY ÜRETİMİ 19,75 Milyon Ton, Ülkemiz üretiminin % 5,1'i, TÜRKİYE MISIR ÜRETİMİ 8,5 Milyon Ton, Ülkemiz üretiminin % 10,2'si'dir.

İlimizde Pamuk, Mısır, Buğday, Mercimek ve Antepfıstığında entegre mücadele çalışmaları yürütülmektedir.

2023 yılında buğdayda 48.179 dekar, antepfıstığında 4.123 dekar, mısırdada 15.119 dekar, pamukta 36.661 dekar ve mercimekte 27.044 dekar alanda entegre mücadele çalışması yapılmıştır. (Şanlıurfa Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

B.3.2.2. Diğer

İl içerisinde vahşi depolama sahaları varsa bunlar hem yerüstü suları hem de yer altı sularını etkileyecektir. Bu sahaların yerleri ve etkileyebilecekleri su kaynakları belirtilmelidir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.4. Denizler

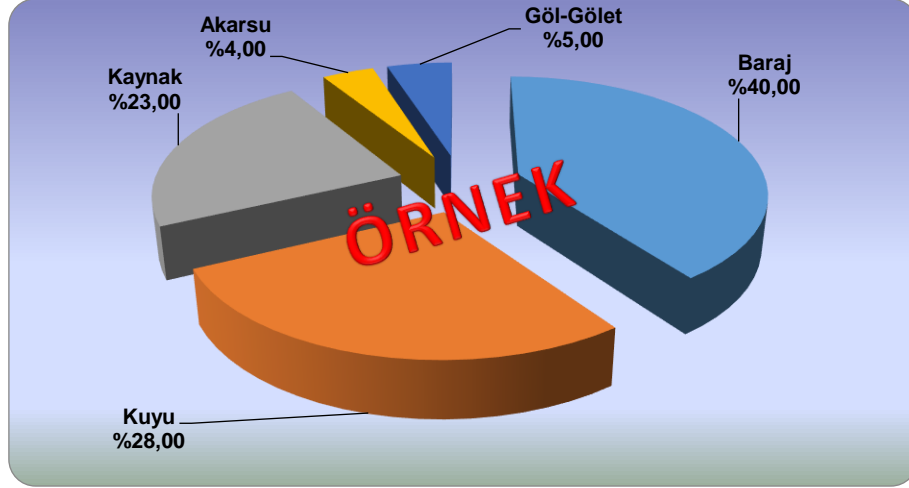
Şanlıurfa ilinin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlde kentsel su temini için çekilen suyun kaynağından söz edilmelidir. Bu suyun ne kadarının evsel amaçlı ne kadarının sanayi amaçlı kullanıldığından söz edilmelidir. Eldeki verilerden aşağıda bulunan Grafik oluşturulmalıdır.

Grafik 4 - yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı (Kaynak, yıl),

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Yeraltı su kaynaklarından temin edilen suyun; içme suyu, sanayi ve tarımda vb. kullanılan miktarlarından ayrı ayrı bahsedilmesi ve eğer içme suyu arıtım tesisi var ise bununla ilgili de bilgi verilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb konularından bahsedilmelidir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.5.2. Sulama

İldeki tarım yapılan alanlardan, bu alanların ne kadarında sulu tarım yapıldığından genel olarak bahsedilmelidir.

Sulama yapılan alanlarda kullanılan sulama yöntemlerinden bahsedilmelidir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Salma sulama yapılan alanlardan ve bu alanlarda kullanılan su miktarından bahsedilmelidir. Sulama yapılan alanda birlik olup olmadığı sulama kooperatifleri ve sulamadan dönen suların drene edilip edilmediğinin ve drene ediliyor ise drene edilen suyun nereye verildiğinden bahsedilmelidir. Bu bilgilerin il genelinde verilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

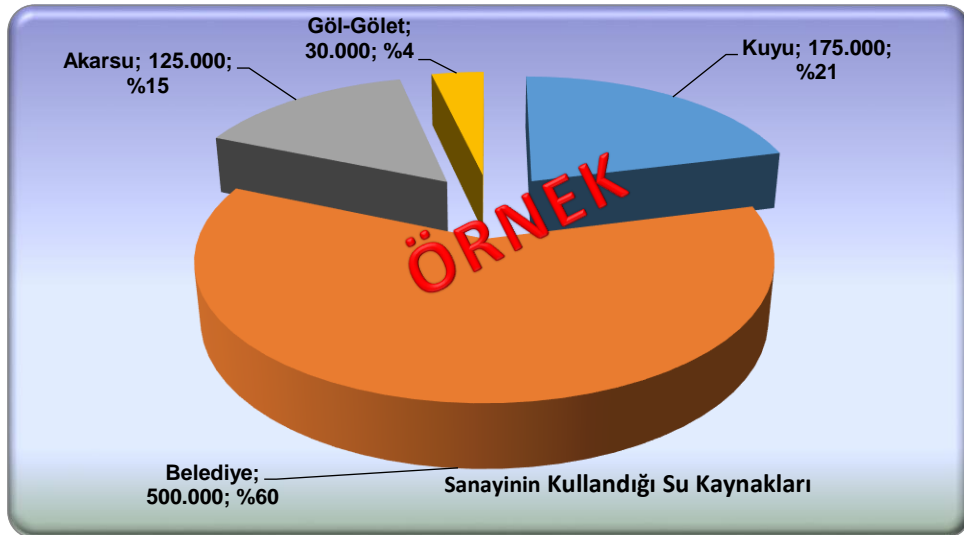
Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarından bahsedilmelidir. Sulama yapılan alanda birlik olup olmadığı sulama kooperatifleri ve sulamadan dönen suların drene edilip edilmediğın ve drene ediliyor ise drene edilen suyun nereye verildiğinden bahsedilmelidir. Bu bilgilerin il genelinde verilmesi gerekmektedir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İl genelinde sanayinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımından, miktarından söz edilmelidir. Kullanılan su kaynakları belirtilerek aşağıdaki grafik hazırlanmalıdır.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

Grafik 5 –.....yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı
(Kaynak, yıl)

Arıtılmış atıksuların yeniden kullanılıp kullanılmadığının, suyun nereden (yüzeysel veya yer altı suyu) ne kadar tahsis edildiğı, soğutma suyu olarak kullanılan suyun miktarı ve nereye deşarj edildiğı, Su Kirliliğı Kontrolü Yönetmeliğinde (SKKY) verilen sektörü belirtilmelidir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Su kaynakları üzerinde enerji üretme amacıyla kurulan hidroelektrik santrallerinden, kapasitelerinden ve özelliklerinden söz edilmelidir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

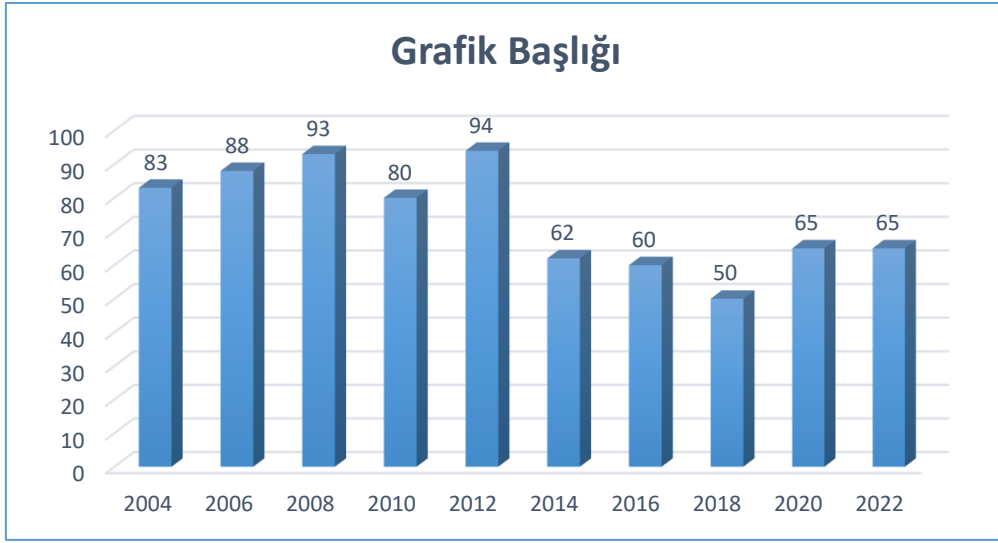
B.5.5. Rekreatyonel Su Kullanımı

İl genelinde rekreatyonel (örneğin: park, bahçe sulaması, havuz suları vb) amaçlı kullanılan su miktarı ve mümkünse suyun kaynaklara göre dağılımından (grafik veya çizelge verilebilir) söz edilmelidir.

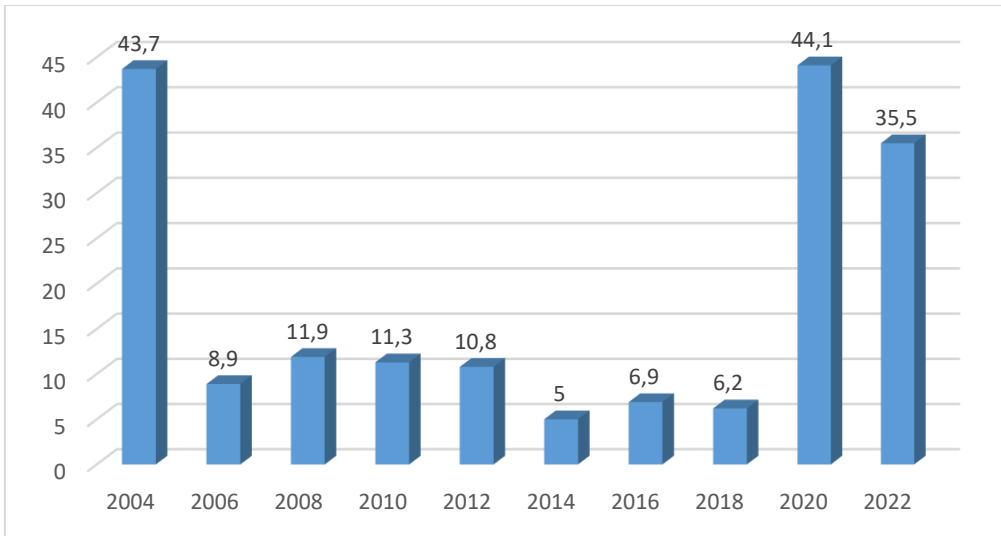
İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Grafik 6 – Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı
(TÜİK, 2024)

Grafik 7 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı
(TÜİK, 2024)

Çizelge 17 –2023 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu

(Kaynak, 2024)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
İl Merkezi													
İlçeler													

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

SAİS Bilgileri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimiz tarafından ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Dairesi Başkanlığı'nca oluşturulan Sürekli İzleme Merkezinden (- <https://sim.csb.gov.tr/>) elde edilebilir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) hem çalışmakta olan hem de inşaat ya da proje aşamasında olan atıksu arıtma tesisleri ile ilgili bilgiler verilerek aşağıdaki çizelge hazırlanmalıdır. Ayrıca, OSB’lerin atıksu arıtma tesisinden çıkan arıtma çamurunun analizi de (Hangi mevzuata göre hangi analizlerin kastedildiği belirtilmelidir.) verilmelidir.

Çizelge 18 –.....yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu

(Kaynak, yıl)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

Çizelge 19 –.....yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı

(Kaynak, yıl)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT’si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi		
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi		
Diğer		

B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi

Bu kısımda, sadece ilde bulunan düzenli depolama tesislerinde oluşan sızıntı sularının toprağı ve suları kirletmemesi için alınmış önlemler belirtilmelidir. Eğer mevcut ise haritada gösterilmelidir.

İldeki düzenli depolama tesisine ilişkin ayrıntılara bu kısımda değil “C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)” bölümünde değinilmelidir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı

Arıtılmış atıksuların yeniden kullanım alanları, (kentsel yeniden kullanım, tarımsal yeniden kullanım, endüstriyel yeniden kullanım, çevresel/ekolojik yeniden kullanım (yüzey ve yeraltı suyu besleme, dinlenme maksatlı kullanılan bölgelerde (göller vb.) yeniden kullanım), başka bir tesise su kaynağı diğer yeniden kullanım (genel temizlik, yangın

suyu, gri su(tuvaletlerde yeniden kullanım) maden ve hazır beton endüstrilerinde toz kontrolü/ saha sulama suyu) sayılabilir.
İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

Çizelge 20 –.....yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu

(Kaynak, yıl)

ARITILMIŞ ATIKSULARIN YENİDEN KULLANILMASI VEYA BERTARAFI								
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	Diğer Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında yapılan çalışmalara değinilmelidir.

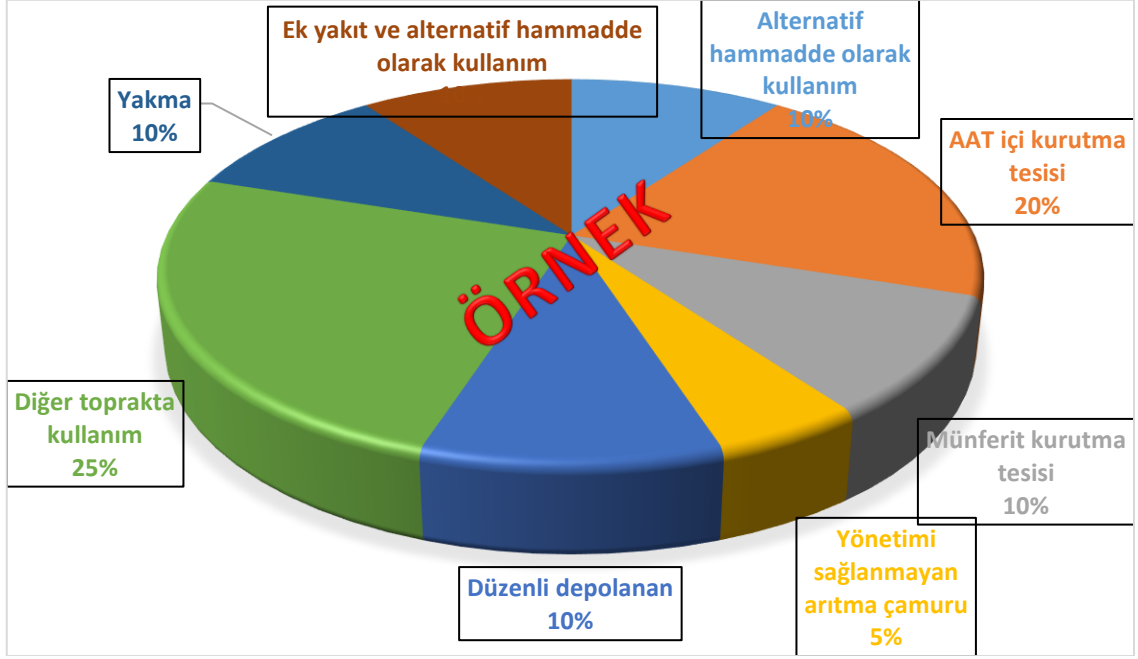
İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi ve sanayiden kaynaklanan arıtma çamurlarının yönetimi tespit edilerek aşağıda yer alan grafikler oluşturulmalıdır.

Grafik 8 -yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi (Kaynak, yıl)

Grafik 9 - yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Kaynak, yıl)

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

“Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği” kapsamında yapılan çalışmalara değinilmelidir. Madencilik Faaliyetleri İle Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği kapsamında, yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten bu yana İlde hazırlanmış Doğaya Yeniden Kazandırma Planlarından ve bunların sayısından söz edilmelidir.

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler ile Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge 21 – 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları
(Şanlıurfa Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	32.821,23	998.090,60
Fosfor	50.274,44	
Potas	963,91	
TOPLAM	84.059,58	

Çizelge 22 - 2023 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)
(Şanlıurfa Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler			
Herbisitler			
Fungisitler			
Rodentisitler			
Nematositler			
Akarisitler			
Kışlık ve Yazlık Yağlar			
Diğer			
TOPLAM			971.009,6

2023 yılı için Tarımsal ilaç istatistikleri yayımlanamadığından bilgi verilememiştir.
(Şanlıurfa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

Çizelge 23 - 2023 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları
(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

Veri bulunmamaktadır.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlde 998.090,60 ha alanda ticari gübre kullanılarak tarım yapılmaktadır. İlde tarımsal ilaç kullanılarak tarım yapılan toplam alan ise 971.009,6 hektardır.

Kaynaklar

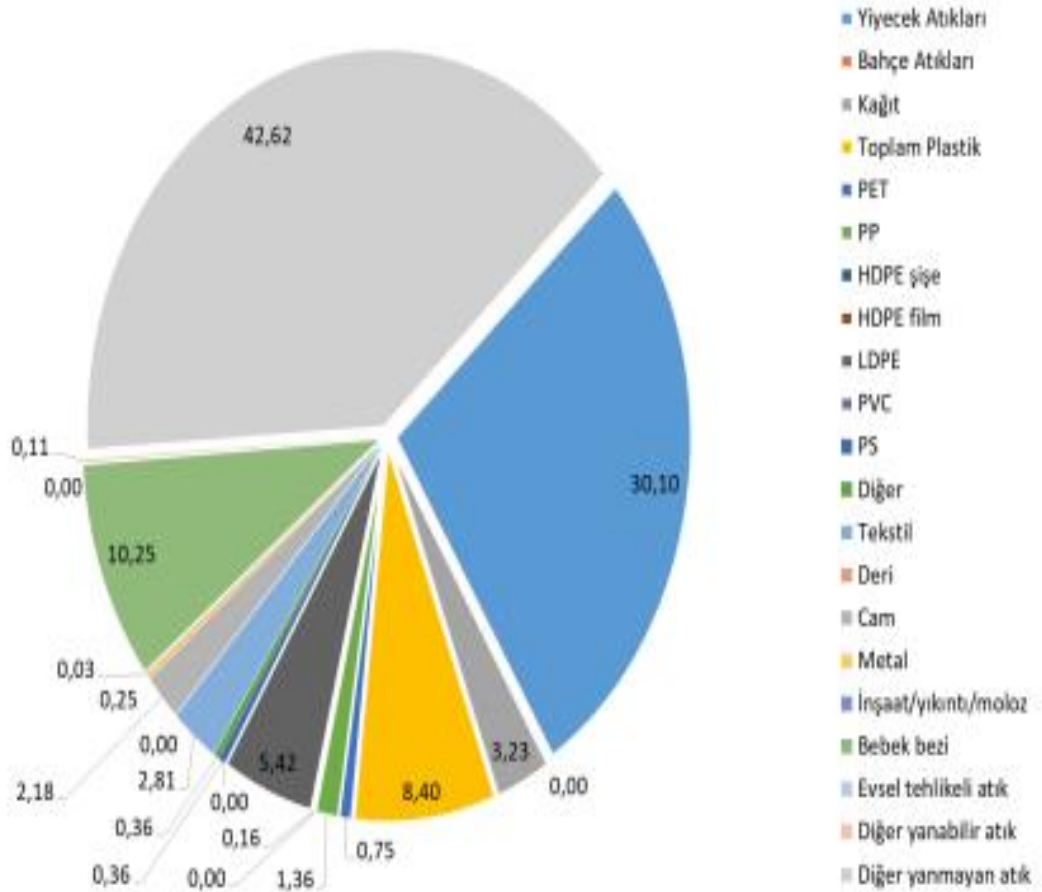
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
- Şanlıurfa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı
- Şanlıurfa Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
- <https://sim.csb.gov.tr/>

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları

Şanlıurfa İli Merkez Katı Atık Düzenli Depolama Tesisine günlük ortalama 1200 ton evsel nitelikli atık gelmektedir. Depolama sahasına Karaköprü, Haliliye, Eyyübiye ilçelerinden belediyeler kendi araçları ile, Akçakale, Bozova, Birecik, Ceylanpınar, Viranşehir, Siverek, Suruç ilçelerinde aktarma istasyonu ile taşınmaktadır. Halfeti, Hilvan ve Harran ilçelerinde vahşi depolama yapılmaktadır.

Merkez Katı Atık Düzenli Depolama Tesisine gelen atıklar ilk olarak ayrıştırma işleminden geçmektedir. Çöp içerisindeki kâğıt-karton, plastik, metal vb. geri dönüştürülebilir malzemeler ayrıştırılarak geri dönüşüm firmalarına gönderilmektedir. Geri kalan organik kısım düzenli depolama sahasında depolanarak oluşan metan gazından enerji üretilmektedir. (Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Şekil 33. Şanlıurfa ili ortalama katı atık içeriği yüzde dağılımı

Grafik 10 - 2023 yılı itibariyle Belediye atık karakterizasyonu

(Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Çizelge 24 – 2023 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, 2024)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi / İlçe Belediyeleri/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Birlik Üyesi Olmayan İlçe Belediyeleri	Nüfus	Toplanan Atık Miktarı (ton/gün)		Sıfır atık yönetim sistemi çerçevesinde kaynağında ayrı toplanan Atık Miktarı (ton/gün)	Tesis İşletmecisi (*) (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))*	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi Türü				
				Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Düzenli Depolama Öncesi Yapılan Ön İşlem (Mekanik Ayrırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon, ATY vb.)	Atık Yakma	Depo Gazından Enerji Üretimi	Diğer
Büyükşehir Belediyesi	Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı		2 213 964	115	123		ÖS	X	Mekanik Ayrırma		X	
İl Genelİ												

Belediye (B), Özel Sektör (ÖS), Belediye Şirketi (BŞ)

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları

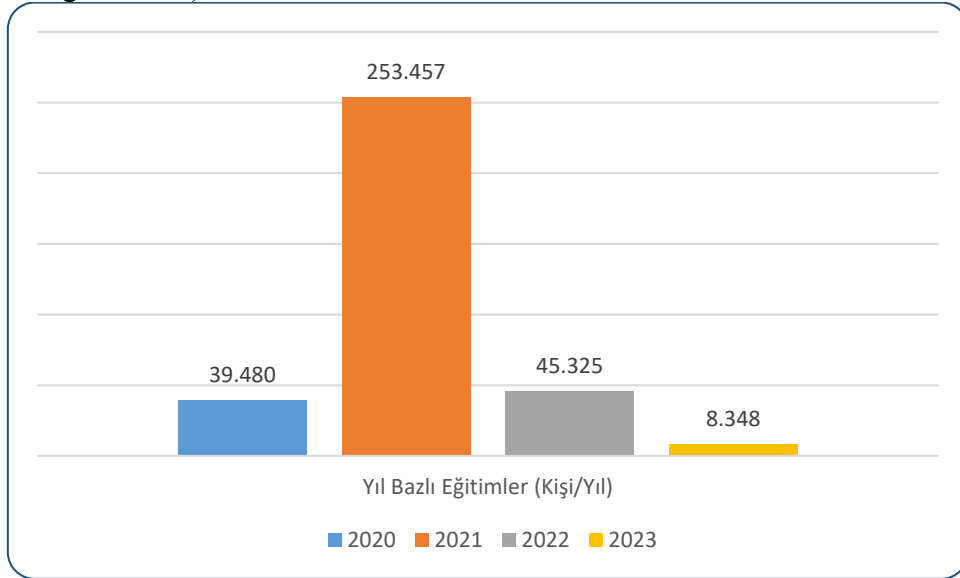
Çizelge 25–2023 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi
(Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi				Hafriyat Toprağı Yönetimi	
			Geri Kazanım Tesisi Adı	Geri Kazanım Tesisi Adresi	Düzenli Depolama Tesisi Adı	Düzenli Depolama Tesisi Adresi	Döküm Sahası Adı	Döküm Sahası Adresi
İl Geneli (Toplam)		590 000			Yenice Düzenli Depolama Sahası		Limak Haf. Sahası Siverek Haf. Sahası	

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

C.3.1. Eğitimler

2023 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 8384 kişiye eğitim verilmiştir.
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi)

Grafik 11 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı

(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

2023 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 9883 kişiye/öğrenciye eğitim verilmiştir.
(Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İldeki Atık Getirme Merkezleri ve Mobil Atık Getirme Merkezlerine ilişkin bilgiler verilerek aşağıdaki çizelge doldurulmalıdır.

Çizelge 26- 2023 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri
(Sıfır Atık Bigi Sistemi, Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Atık Getirme Merkezi (AGM) /Mobil AGM	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Toplanan Atık Grupları
Atık Getirme Merkezi	Haliliye Belediyesi	1	1030	14
Mobil Atık Getirme Merkezi	Haliliye Belediyesi	10		8
Mobil Atık Getirme Merkezi	Haliliye Belediyesi	2		Kağıt, metal, plastik, pil, bitkisel atık yağ, atık ilaç

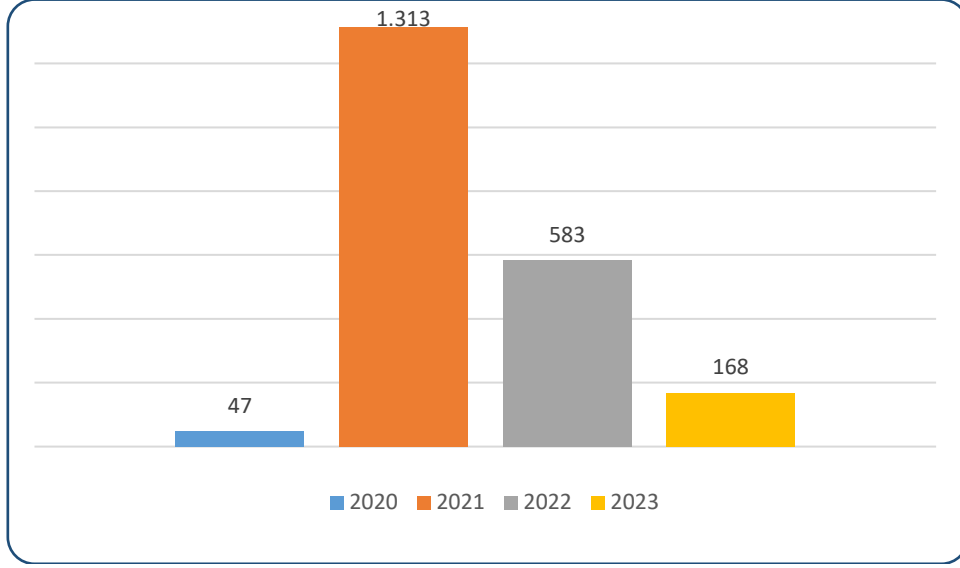
C.3.3. Temel seviye Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı

Çizelge 27 –2023 yılı itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina/yerleşkelerin sayısı

(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

Kurum Türü	Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	0
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	3
Alışveriş Merkezi	0
Belediye	0
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	1
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	37
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	1
Diğer	27
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	4
Havalimanı	0
İl Özel İdaresi	0
İş merkezi ve Ticari Plaza	4
Kafeterya ve Restoranlar	1
Kamu Kurum ve Kuruluşu	12
Kargo şirketleri	1
Konaklama İşletmeleri	16
Laboratuvarlar, hukuk büroları, dernek, kooperatif, çevre danışmanlık firmaları ve meslek kuruluşları, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar	1
Liman	0
Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler	0
Organize Sanayi Bölgesi	2
Sağlık Kuruluşu	3
Serbest Bölge, Sanayi Siteleri	1
Tren ve Otobüs Terminali	0

Zincir Marketler	54
Toplam Sayı	168

Grafik 12 – Yıllar itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan bina/yerleşke sayısı (Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

C.4. Ambalaj Atıkları

Çizelge 28 – 2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları (Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

Ambalaj Cinsi	Beyan Edilen Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	111.533
Metal	1.200
Kompozit	-
Kağıt Karton	467.813
Cam	950
Ahşap	228.760
Karışık	545.338
Tekstil	9.034
Toplam	1.364.628

* Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

Ambalaj atıkları bilgi sistemine erişim sağlanamadığından istatistik veriler alınamamıştır.2021 yılı raporunun verileri kullanılmıştır.

Çizelge 29 - Kayıtlı ekonomik işletme sayısı (Ambalaj Bilgi Sistemi, 2024)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	Ambalaj bilgi sisteminde çalışma olması sebebiyle 2023 verileri girilememiştir.
Ambalaj Üreticisi Sayısı	
Tedarikçi Sayısı	

Grafik 13 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı

(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2024)

Ambalaj bilgi sisteminde çalışma olması sebebiyle 2023 verileri girilememiştir.

Çizelge 30 – 2023 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı

(e-İzin Uygulaması, 2024)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	TAT Sayısı	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
6	4	0	1	1

Çizelge 31 - 2023 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı

(e-İzin Uygulaması, 2024)

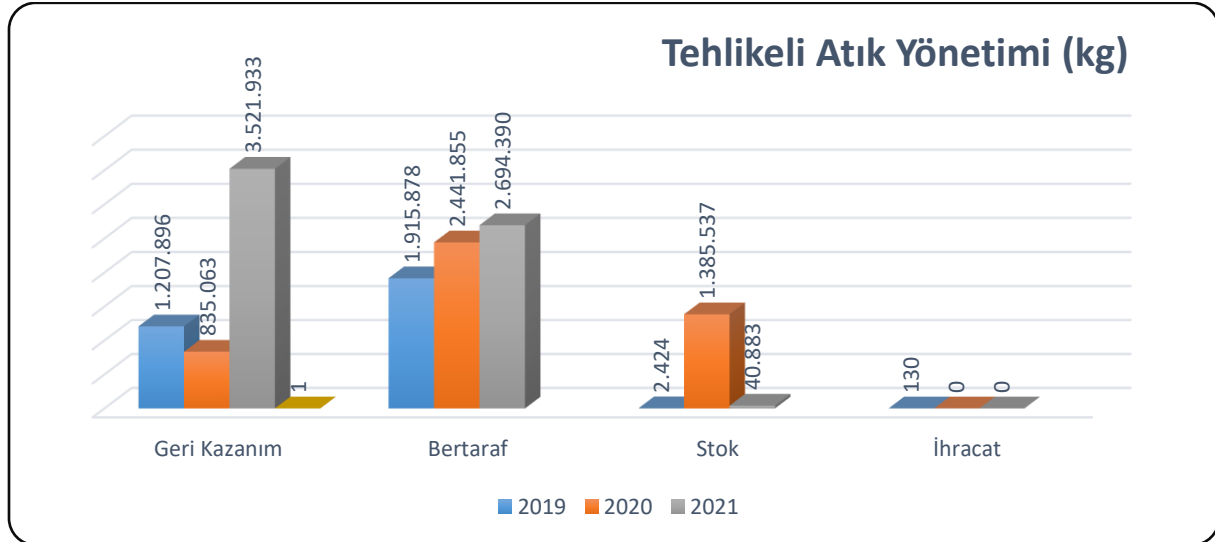
Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisleri (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt- Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
6	5	-	-	2	-	-	3

*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesis Sayısı farklı olabilir.

Grafik 14 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı (e-izin uygulaması, 2024)

C.5. Tehlikeli Atıklar

Grafik 15 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi* (Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Çizelge 32 – 2021 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları* (Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

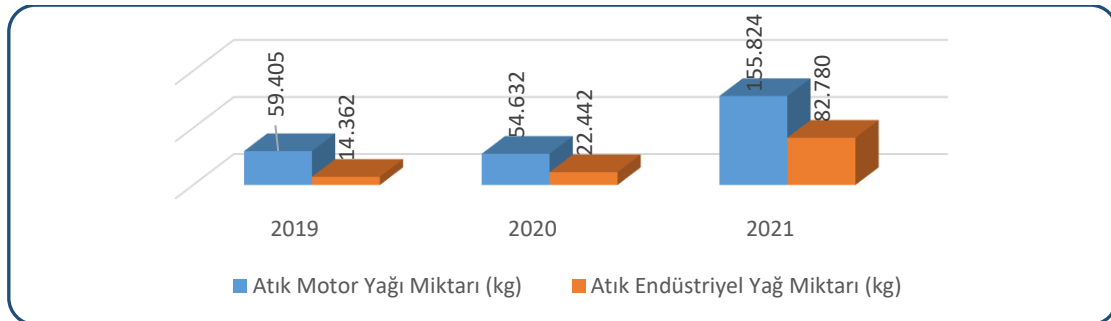
ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	56.720
R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm prosesleri dahil)	550
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	482.390

R5	(Değişik:RG-23/3/2017-30016) Diğer inorganik malzemelerin ıslahı/geri dönüşümü	420
R9	Yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer yeniden kullanımları	237.914
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	2.627.850
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların ara depolanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	116.089
D1	Toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (örneğin, düzenli depolama ve benzeri)	100
D5	Özel mühendislik gerektiren düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücreli depolama ve benzeri)	2
D9	D1 ile D8 ve D10 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri yoluyla atılan nihai bileşiklerin veya karışımların oluşmasına neden olan fiziksel-kimyasal işlemler (örneğin, buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	2.647.622
D10	Yakma (karada)	46.620
D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar depolama (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	46
Stok	-	40.883

*Atık Beyan Sisteminde yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup edilen yılda atık üreticisinin tesisinde oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

C.6. Atık Yağlar

“İlimiz genelinde MOYDEN sistemi üzerinde 2023 yılında 8 adet firmaya MOYDEN belgesi verilmiş olup bu firmalardan 2023 yılı kapsamında 103.004,7 lt yağ toplanmıştır.

Grafik 16 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &

(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

(* Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği’nde yer alan B grubu yağlar; atık motor yağlarını, A grubu yağlar; endüstriyel yağları tanımlamaktadır.)

* Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayımlanan en son Atık İstatistik Bülteni’nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

Çizelge 33 –2021 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık yönetim Uygulaması, 2024)

Geri kazanım ^{&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
238.604	0	0	8.407

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarını gösterir.

Çizelge 34 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

2016	2017	2018	2019	2020	2021
9.733	94.829	17.256	22.813	342.654	487.092

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

***Atık kodları:**

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

02/04/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğinin ek-4 Atık Listesinde yer alan; “20 01 25 - Yenilebilir sıvı ve katı yağlar” kodu kapsamında değerlendirilen bitkisel atık yağlar ve “20 01 26* - 20 01 25 dışındaki sıvı ve katı yağlar (A)” kodu kapsamında değerlendirilen kullanılmış kızartmalık yağların atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen miktarı ifade etmektedir.

Çizelge 35 – 2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(E-İzin, Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg)		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
0	19.106	0	0

Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri Dahil

* Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

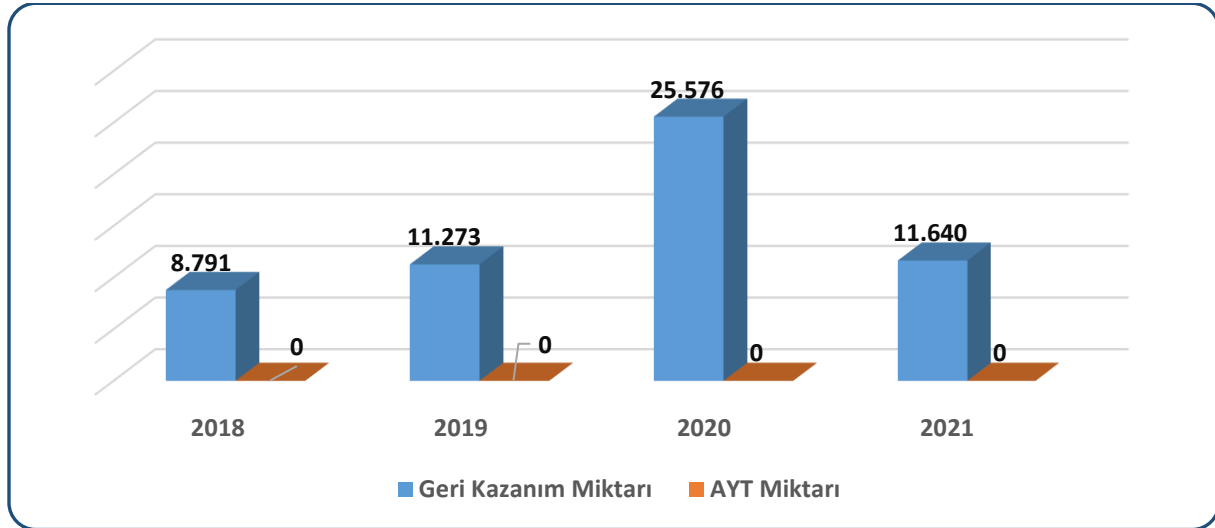
C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Çizelge 36 – 2021 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
0	0	0	0	0	0

Çizelge 37 – Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

	2018	2019	2020	2021
Geri Kazanım Miktarı	8.791	11.273	25.576	11.640
AYT Miktarı	0	0	0	0

Grafik 17 – Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

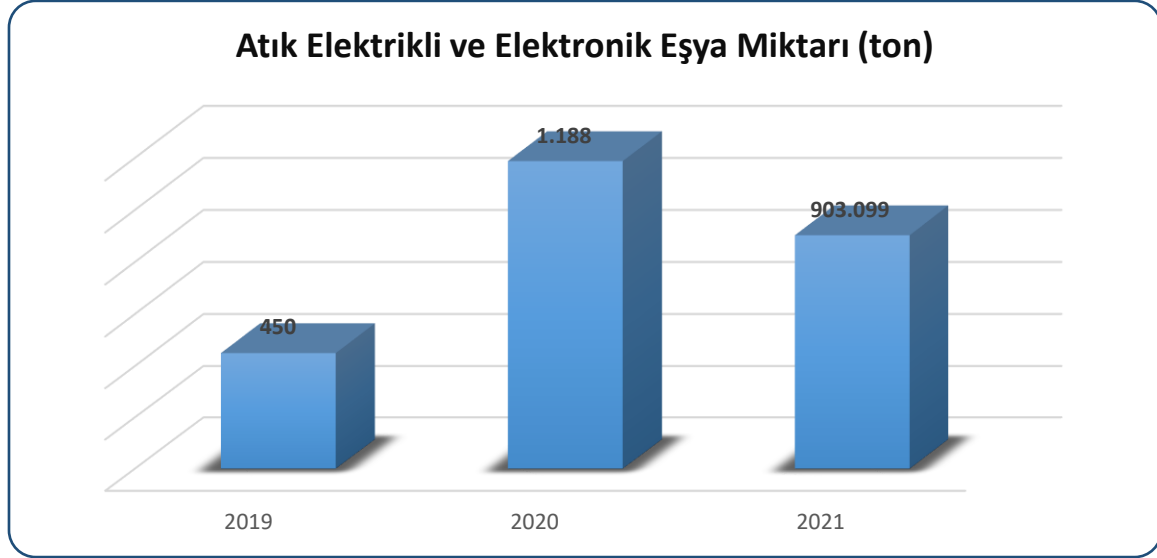
Ulusal strateji ve politikalarımızda göz önünde bulundurularak ülkemiz mevzuatının Avrupa Birliği mevzuatları olan 2012/19/EU, WEEE Direktifine uyumu çerçevesinde “Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik”, 2011/65/EU, RoHS II Direktifine uyumu çerçevesinde “Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Kısıtlanmasına İlişkin Yönetmelik” olmak üzere iki ayrı yönetmelik düzenlenmiştir. Bahse konu yönetmelikler 26/12/2022 tarihli ve 32055 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup 1/2/2023 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelikte yapılan düzenleme ile;

- 1/1/2024 tarihine kadar bu yönetmeliğin Ek-1/A’sında yer alan kategorilere dahil olan (büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları,

aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor ekipmanları, tıbbi cihazlar, izleme ve kontrol aletleri ve otomatlar) elektrikli ve elektronik eşyaları

- 1/1/2024 tarihinden sonra Ek-2/A'sında yer alan kategorilerde sınıflandırılan (sıcaklık değişim ekipmanları, ekranlar, monitörler ve 100 cm² 'den büyük yüzeyi olan ekrana sahip ekipmanlar, lambalar, büyük ekipmanlar (en az bir dış boyutu 50 cm'den büyük ekipmanlar), küçük ekipmanlar (50 cm'den büyük dış boyutu olmayan ekipmanlar), bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları (50 cm'den küçük dış boyutu olan ekipmanlar)) tüm elektrikli ve elektronik eşyaları, kapsar.

Grafik 18 - Yıllar itibariyle beyan edilen atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

İlimizde AEEE işleyen tesis mevcut değildir.

Çizelge 38– 2021 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar

(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

AEEE'nin Biriktirildiği Atık Getirme Merkezleri ve Mobil Atık Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Biriktirildiği Transfer Noktası Sayısı	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	Atık Getirme Merkezlerinde, Mobil Atık Getirme Merkezlerinde ve Transfer Noktalarında Biriktirilen AEEE Miktarı (ton)	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
				903.099

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Çizelge 39 –Şanlıurfa ilide yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet)

(Kaynak, 2024)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı
1		

Çizelge 40– Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet)
(Ömrünü Tamamlamış Araçlar Bertaraf Takip Sistemi, Yıl)

20...	20...	20...	20...	20...	20...	20...

Veri bulunmamaktadır.

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Grafik 19 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

Çizelge 41 –2021 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (Kg.)
020110	R12	2.080
040222	R12	273.649
120104	R12	2.146
150101	R12	445.063
150101	R3	22.750
150102	R12	111.533
150103	R12	83.700
150103	R5	145.060
150104	R12	1.200
150106	R12	545.338
150107	R12	950
150109	R12	9.034
150203	R12	410
160103	R1	140

160103	R12	10.000
160103	R13	1.500
160214	R12	50.560
170101	R12	1.154.250
170201	R12	140.780
170203	R12	32.120
170402	R12	165.240
170405	R12	1.247.980
170405	R4	329.738
170407	R12	149.340
170407	R4	6.940
170407	-	500
170411	R12	3.426
170411	R4	1.940
191001	R4	4.690
200101	R12	7.100
200111	R12	38.800
200134	R4	9
200136	R12	2.072
200138	R12	60
200139	R12	1.418
200140	R12	13.810
200307	R12	80
	Atık İşleme Yöntemi Kodu	Toplam (kg)
Geri Kazanım	R	5.004.906
Bertaraf	D	0
Stok	-	500

*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

İlimizde demir ve çelik üretim tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge 42 –2023 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi
(Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde demir ve çelik üretim tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge 43- 2023 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı

(Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf (ton/yıl)

Grafik 20 –yılı kül atıklarının yönetimi

(Kaynak, yıl)

C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları

İlgili Kurum/birimden veri alınamamıştır.

C.13. Tıbbi Atıklar

İlimizde toplanan tıbbi atıklar, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin anlaşmalı olduğu lisanslı firma tarafından sterilizasyon tesisine taşınıp sterilizasyona tabii tutulmaktadır

Çizelge 44 –2023 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı

(Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, 2024)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyemin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı	X		2				X		X	Şanlıurfa

Çizelge 45 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı

(Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

	2017	2018	2019	2020	2021
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	717,627	1.358,038	1.930,151	2.498,003	2.675,104

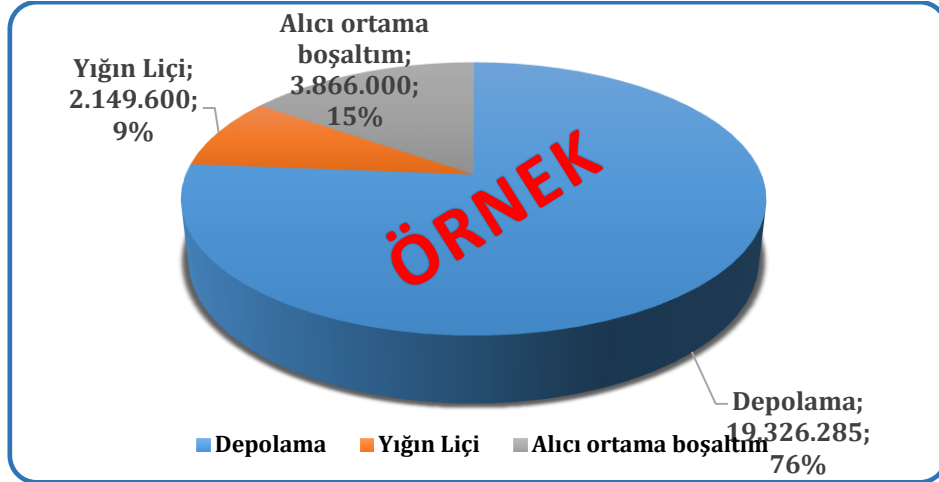
*Atık Beyan Sisteminden alınan verilerin, yayınlanan en son Atık İstatistik Bülteni'nin ait olduğu yıl seçilerek raporlanması gerekmektedir.

C.14. Maden Atıkları

İlimizde maden zenginleştirme tesisi bulunmamakla birlikte 2023 yılında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın faaliyetlerinden kaynaklanan 32.070 kg 010506 atık kodlu Tehlikeli maddeler içeren sondaj çamurları ve diğer sondaj atıkları bertaraf edilmek üzere lisanslı bertaraf tesisine gönderilmiştir.

Çizelge 46 –2023 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı (Kaynak, yıl)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı

Grafik 21 –yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı

(Kaynak, yıl)

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yıgın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilitasyon Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yıgın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2022				

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Çizelge 47 –2023 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı*
(e-izin, 2024)

Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (1. Sınıf)	-
Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (2. Sınıf)	-
Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (3. Sınıf)	-
Atık Yakma ve Beraber Yakma	-
Biyobozunur Atık İşleme-Mekanik Ayırma	-
Biyobozunur Atık İşleme-Biyokurutma	-
Biyobozunur Atık İşleme-Biyometanizasyon	1
Biyobozunur Atık İşleme-Kompost	-
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	8
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Alanı Sayısı	1
Ömrünü Tamamlamış Araç İşleme Tesisi Sayısı	-
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	16
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	-
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	-
Atık Yağ Rafinasyon Tesisi Sayısı	1

Kaynaklar

Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi
Ambalaj Bilgi Sistemi
Sıfır Atık Bilgi Sistemi

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla ve üst seviyeli kuruluşun işletmecisi Yönetmeliğin 13 üncü maddesi uyarınca Bakanlığımız tarafından yayımlanan Büyük Endüstriyel Kazalarda Uygulanacak Dâhili Acil Durum Planları Hakkında Tebliğde belirtilen hususları dikkate alarak bir dâhili acil durum planı hazırlamak, kuruluştaki bulundurmak ve BEKRA Bildirim Sistemine yüklemekle yükümlüdür.

Çizelge 48 –.....yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı

(Kaynak, yıl)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	
Üst Seviye	
TOPLAM	

Çizelge 49 –.....yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	
Üst Seviye	
Kapsam Dışı	
TOPLAM	

İlgili Kurumdan/birimden veri alınamamıştır.

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi ve E-Denetim Uygulaması

D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI

D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)

97/9196 Sayılı Türk Ürünlerinin İhracatının Artırılmasına Yönelik Teknik Mevzuatı Hazırlayacak Kurumların Belirlenmesine İlişkin Karar ile Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde yayınlanan Ulusal PGD Strateji Belgesi uyarınca, Bakanlığımızın sorumlu olduğu ürün grupları hazır beton, yapı malzemeleri ve katı yakıtlardır. Bu ürün gruplarından katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan ikincil mevzuat kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi çalışmalarına dair tüm veriler üçer aylık dönemlerle değerlendirilmekte ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda yıllık olarak yayınlanan Ulusal PGD Raporuna kaynak teşkil etmektedir.

Çizelge 50–2023 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi

	PGD Sayısı (Adet)	PGD Miktarı (Ton)	İdari Yaptırım Miktarı (TL)
İl Müdürlüğü	2	1714,9	-
Yetki Devri Yapılan Kurum	-	-	-

(ŞÇŞİDİM, 2024)

D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Piyasa Gözetimi Denetimi İl Müdürlüğümüz bünyesinde yapılmakta olup yetki devri yapılmamıştır.

Kaynaklar

Şanlıurfa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

E.1. Flora

Tarım ve Orman Bakanlığı 3. Bölge Müdürlüğümüzce 2016-2018 yılları arasında gerçekleştirilen “Şanlıurfa İli Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi” sonucunda; yapılan literatür ve arazi çalışmaları ile İl genelinde 860 damarlı (Vasküler) bitki taksonu tespit edilmiştir. (Tarım ve Orman 3. Bölge Müdürlüğü, 2024)

Şanlıurfa İli Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter Projesinde tespit edilen damarlı bitki taksonlarının Latince ve Türkçe isimleri ile IUCN durumlarına ilişkin tür çizelgeleri aşağıda yer almaktadır. (Tarım ve Orman 3. Bölge Müdürlüğü, 2024)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Alkanna hirsutissima - Tüylü Havacıva	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Myosotis refracta - Yünlü Kuşgözü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Crepis pulchra - Zarif Kısıks	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Phlomis kurdica - Gubel	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Malabaila secacul - Davarotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Descurainia sophia - Sadırotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Orchis coriophora - Pirinççiçeği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Chrozophora tinctoria - Siğilotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Hypericum perforatum - Kantaron	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Scorzonera semicana - Kıvrım	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Tripleurospermum parviflorum - Beybunuk	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Crataegus azarolus - Müzmüldek	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Onobrychis kotschyana - Halep Korungası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Onosma gigantea - Koca Emcek	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Dioscorea communis - Dolanbaç	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Papaver clavatum - Şıksıkı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Hedypnois rhagadioloides - Sünnetlice	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Sonchus asper - Eşekgevreği	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Michauxia campanuloides - Keşir	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Artemisia squamata - Karabek	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Aethionema heterocarpum - Çarşakgülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Silene aegyptiaca - Ballica	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbascum tenue - Cılız Sığırkuyruğu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Salvia viridis - Zarif Şalba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Valeriana dioscoridis - Çobanzurması	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Geranium molle - Yumuşak İtir	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Geranium rotundifolium - Helilok	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Arabis alpina subsp. brevifolia - Kazteresi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gagea chlorantha - Güvercin Çiğdemi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Jasminum fruticans - Boruk	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Anarrhinum orientale - Süpürgeotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Muscari comosum - Morbaş	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bellevalia tauri - Güney Sümbülü	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Capparis spinosa - Kebere	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Stachys cataonica - Bodur Karabaş	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scilla mesopotamica - Hoş Sümbül	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Linum strictum var. spicatum - Tok Keten	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crupina crupinastrum - Gelindöndüren	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Carduus pycnocephalus subsp. albidus - Soymaç	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Melica persica subsp. inaequiglumis - Acem İnciotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ballota saxatilis - Nemnemotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cardamine impatiens - Sultan Kodimotu	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium spumosum - Kese Yonca	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium stellatum var. stellatum - Yıldız Yonca	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ephedra foeminea - Borotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Taraxacum sintenisii - Urfa Çıtlığı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Dianthus strictus var. strictus - Dimisok	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Fibigia clypeata subsp. clypeata - sikkeotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Microthlaspi perfoliatum - Giyle	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Umbilicus luteus - Sarı Göbekotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Iris persica - Buzala	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Erodium cicutarium subsp. cicutarium - İğnelik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Picnomon acarna - Kılçıkdişeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Micromeria myrtifolia - Boğumluçay	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Anemone coronaria - Manisalâlesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Parietaria judaica - Duvarfesleğeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Plantago lanceolata - Damarlıca	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lamium amplexicaule var. amplexicaule - Baltutan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ficus carica subsp. rupestris - İncir	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Echium italicum - Kurtkuyruğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Adiantum capillus-veneris - Baldırıkara	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gynandrisis sisyrrinchium - Keklik Çiğdemi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Prosopis farcta - Çediotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Reseda lutea - Muhabbet Çiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rhus coriaria - Sumak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Jasminum officinale - Yasemin	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Vicia hybrida</i> - Melez Bakla	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Biscutella didyma</i> - Çıtırçıtotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus asiaticus</i> - Şakayıklâlesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Draba verna</i> - Çırçırotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Calendula arvensis</i> - Portakal Nergisi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Saxifraga cymbalaria</i> - Sarı Taşkıran	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus stachydifolius</i> - Leksiotlu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Lagoecia cuminoides</i> - Pülüskün	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Crocus cancellatus</i> - Gözenek	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Stipa holosericea</i> - Dirgen Kılaç	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Nerium oleander</i> - Zakkum	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Eryngium campestre</i> - Kırsenet	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Salvia ceratophylla</i> - Tarak Şalba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Salvia palaestina</i> - Sürmeli Şalba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Salvia syriaca</i> - Çevlikotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Salvia spinosa</i> - Yabani Adaçayı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Hedera helix</i> - Duvar Sarmaşığı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Biarum carduchorum</i> - Kardi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Gentiana olivieri</i> - Afat	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Matthiola longipetala</i> subsp. <i>bicornis</i> - boynuzlu şebboy	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Gagea reticulata</i> - Ağ Yıldızı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Muscari caucasicum</i> - Arap Sümbülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Pistacia vera</i> - Antep Fıstığı	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Glauicum corniculatum</i> - Çömlekçatlant	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Orchis collina - Tepe Salebi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hypericum capitatum var. capitatum - Bantof	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gypsophila viscosa - Sadırlı Çöven	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Moltkia coerulea - Mavi Kesin	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ammi visnaga - Hıltan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vincetoxicum canescens subsp. canescens - zilasur	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus surugensis - Suruç Geveni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Callipeltis cucullaris - Nermik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Achillea aleppica - Tatarcıotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium scorodoprasum - İt Soğanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Salvia multicaulis - Kürt Reyhanı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Chrysochamela velutina - Havlı Gıllık	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Fumaria officinalis - Şahtere	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Centaurea virgata - Acı Süpürge	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Phagnalon rupestre - Kaya Bozçalısı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Thymbra spicata - Zahter	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia helioscopia - Feribanotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ceratocephala testiculata - Düğün Yelotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Minuartia glandulosa - Sadırlı Tıstıs	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hyoscyamus aureus - Sarı Banotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hypocoum pseudograndiflorum - Hidrellezotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Papaver syriacum - Kellinar	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Urtica pilulifera - Dalağan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Notobasis syriaca - Yavan Kenger	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Platanus orientalis - Çınar	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Muscari neglectum - Arapüzümü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus ficaria subsp. ficariiformis - Arpacıksalebi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Anagyris foetida - Zivircik	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Clematis cirrhosa - Bahar Sarmaşığı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Anchusa azurea var. azurea - Sığırdili	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rubus sanctus - Böğürtlen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Amaranthus retroflexus - Tilkikuyruğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Silene crassipes - Tarla Nakılı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Silene dichotoma subsp. dichotoma - Çatal Nakıl	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Malva neglecta - Çobançöreği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Melissa officinalis subsp. inodora - Oğulotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hordeum spontaneum - Yabani Arpa	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia assyriaca - Sitrî	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ajuga chamaepitys subsp. chia - acıgıcı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Teucrium polium subsp. polium - Acıyavşan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ajuga chamaepitys - Acıgıcı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crepis foetida subsp. rhoeadifolia - Kohum	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gagea villosa var. villosa - Tüylü Yıldız	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vinca major subsp. major - Cezayir Menekşesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Carthamus lanatus - Sarıdiken	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Torilis leptophylla - İnce Dercikotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Centaurea urvillei subsp. urvillei - alakötürüm	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Asphodelus aestivus - Kirgiçkökü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ornithogalum orthophyllum - Bayır Yıldızı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Buglossoides arvensis - Tarla Taşkeseni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alhagi maurorum subsp. maurorum - Aguldikeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Raphanus raphanistrum - Eşek Turpu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Plantago loeflingii - Kırsığıl	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Capsella bursa-pastoris - Çobançantası	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Silybum marianum subsp. marianum - Devedikeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vaccaria hispanica - Ekin Ebesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Xanthium spinosum - Pıtrak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus arvensis - Mustafaçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ceratocephala falcata - Yelotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Anagallis arvensis - Farekulağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Senecio vulgaris - Taşakçilotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Silene colorata - Kum Nakılı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Erodium gruinum - Kargadıdağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Holosteum umbellatum var. umbellatum - Şeytan Küpesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Amygdalus communis - Badem	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Nonea stenosen - Sormuk Otu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hyacinthella siirtensis - Siirt Kopçası	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Senecio vernalis - Kanaryaotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Klasea cerinthifolia - Topbaş	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Linum pubescens subsp. anisocalyx - Bezir	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lotus gebelia var. hirsutissimus - Gül Gazalboynuzu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Orlaya daucooides - Dilkanatan	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium campestre - Üçgül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vitis vinifera - Asma	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Adonis microcarpa - Çiçeğesor	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Geropogon hybridus - Melez Yemlik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lamium macrodon - Balbaşu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Conringia clavata - Topuztelkari	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Artemisia sieberi subsp. sieberi - Mervent	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Artemisia sieberi - Mervent	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scabiosa rotata - Top Uyuzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Colchicum szovitsii - Katır Çiğdemi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alcea digitata - Boylu Hatmi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Echinaria capitata - Dikenbaşotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Marrubium globosum subsp. globosum - bozcaboğum	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Velezia rigida - Tığotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Salvia suffruticosa - Kalın Şalba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crataegus orientalis - Alıç	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Onobrychis caput-galli - Pıtrak Korunga	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Onobrychis crista-galli - Tez Korunga	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Turgenia latifolia - Karaheci	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus aintabicus - Antep Geveni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Silene coniflora - Çöl Nakılı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Erodium botrys - Köpekkişgini	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Erodium moschatum - Kulunc	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Geranium lucidum - Dakkaotu	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hippocrepis unisiliquosa subsp. unisiliquosa - Atnalı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Elaeagnus angustifolia - İğde	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Oxalis corniculata - Sarı Ekşiyonca	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vinca herbacea - Bikir Çiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia articulata - Kulaklı Fiğ	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia peregrina - Kavli	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cotinus coggygria - Boyacı Sumağı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Nasturtium officinale - Suteresi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eruca vesicaria - Roka	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Erysimum smyrnaeum - Zeybek Zarifesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Populus euphratica - Fırat Kavağı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lonicera etrusca - Dokuzdon	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Xeranthemum annuum - Kağıtçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium canum subsp. ovatum - tavuk iplikçiği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Filago pyramidata - Ateşpamuğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Nepeta nuda subsp. albiflora - karaküncü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Epilobium hirsutum - Hasanhüseyin Çiçeği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lotus corniculatus var. corniculatus - Gazalboynuzu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus elongatus - Yazıyoncası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbascum stepporum - Urfa Sığırkuyruğu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Peganum harmala - Üzerlik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Argyrolobium crotalariaoides - Collik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium stamineum - Yaban Sarmısağı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cousinia wesheni - Sahra Kızanı	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Celtis australis - Çitlenbik	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Noaea mucronata subsp. mucronata - Hölmezotu	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rhamnus lycioides subsp. oleoides - Top Cehri	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Achillea santolinoides - Kardeşkıması	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alkanna tinctoria - Havaciva Otu	Endemi k Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Consolida scleroclada var. scleroclada - Sert Mahmuz	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bufonia yildirimhanii	Endemi k	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus vexillaris - Bayrak Geveni	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Campanula strigosa - Kıraç Çanı	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus aleppicus - Halep Geveni	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus caprinus subsp. caprinus - Teke Geveni	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Datura stramonium - Boru Çiçeği	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Filago palaestina - Birecik Keçeo tu	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Adonis aestivalis subsp. aestivalis - kandamlası	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crepis aspera - İçel Kıskısı	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ixiolirion tataricum var. tataricum - Köpekotu	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cousinia birecikensis - Baş Kızan	Endemi k	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cousinia stenocephala - Tel Kızan	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scorzonera pseudolanata - Keçimemesi	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ornithogalum alpigenum - Akyıldız	Endemi k	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crambe orientalis - Akyumak	Endemi k Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cotoneaster nummularius - Dağ Muşmulası	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus vinealis - Bağ Burçağı	Endemi k Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Tanacetum haussknechtii - Kara Pireotu	Endemi k Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Siebera pungens - Fezaçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Adonis dentata - Keklikgözü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Glaucium grandiflorum subsp. grandiflorum - develâlesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Koelpinia linearis - Kaşgaldak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Grammosciadium daucoides - Kami	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hedysarum kotschyi - Sarı Batalak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gladiolus atroviolaceus - Kıraç Süseni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scutellaria brevibracteata subsp. brevibracteata - Yağlı Kaside	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Onosma rascheyana - Van Emceği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium arvense var. arvense - Tavşanayağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hyoscyamus reticulatus - Kumacıkotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Achillea arabica - Hanzabel	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Helianthemum ledifolium - Kuru Güngülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scrophularia canina - İt Sıracıotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Aegilops crassa - Kalın Buğday	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Echinops spinosissimus - Eşekköftesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alopecurus arundinaceus - Kamış Tilkikuyruğu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Aegilops neglecta - Tüylü Buğday	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Olea europaea - Zeytin	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Pistacia palaestina - Çöğre	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Umbilicus horizontalis - Kalaba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Habrosia spinuliflora - Çöl Kumotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scabiosa calocephala - Çayır Uyuzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bupleurum aleppicum - Halep Şeytanayağı	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Nigella orientalis</i> - Şark Çörekotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Hyacinthella nervosa</i> - Arap Kopçası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium multicaule</i> - Haptutan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Roemeria hybrida</i> - Pıtpıto	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Cota tinctoria</i> var. <i>tinctoria</i> - Boyacı Papatyası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Gypsophila pilosa</i> - Tarla Çöveni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Linum mucronatum</i> subsp. <i>mucronatum</i> - sarı keten	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Pimpinella corymbosa</i> - Salkım Anason	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus cretaceus</i> - Gök Geven	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis galegifolia</i> - Darp Korungası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Ononis adenotricha</i> - Karayandrak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Veronica hederifolia</i> - Baharmavisi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Veronica orientalis</i> - Göz mumcuğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Grammosciadium macrodon</i> - Koca Kami	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Orchis laxiflora</i> - Salep Sümbülü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Orchis palustris</i> - Çayır Salebi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Onosma aleppica</i> - Dağ Emziği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus dorycnium</i> subsp. <i>oxysepalus</i> - Bağarcık Urganı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Achillea membranacea</i> - Zar Civanperçemi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys umbilicata</i> - Göbekli Salep	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops speltoides</i> - Ak Buğdayanası	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops triuncialis</i> - Üçkılçık	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum croceum</i> - Çiğdem Şeytanı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Cerasus microcarpa</i> subsp. <i>tortuosa</i> - Yaban Kirazı	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Conyza canadensis</i> - Selviotu	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Cnicus benedictus</i> - Topdiken	Endemi k Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus russelii</i> - Ballan	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Sternbergia clusiana</i> - Vargetgülü	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Cruciata taurica</i> - Kırım Güzeli	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Tordylium apulum</i> - Kafkalida	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Onopordum carduchorum</i> - Kav Dikeni	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Veronica balansae</i> - Dağ Mavişi	Endemi k	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Tragopogon porrifolius</i> - Yemlik	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis pauciloba</i> - Bol Papatya	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Arum dioscoridis</i> - Tirşik Pancarı	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Gladiolus humilis</i> - Bodur Kılıçotu	Endemi k	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Papaver fugax</i> var. <i>platydiscus</i> - Gelingülü	Endemi k	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Medicago rotata</i> - Topaç Yonca	Endemi k Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Allium variegatum</i> - Dicle Körmeni	Endemi k	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Johrenia dichotoma</i> - Irazdene	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Scrophularia xanthoglossa</i> - Serkele	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Legousia speculum-veneris</i> - Hoş Kadınaynası	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Cionura erecta</i> - Babrik	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Cota austriaca</i> - Babuçça	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops umbellulata</i> - Hanım Buğdayı	Endemi k Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Arenaria sabulina</i> - Fırat Kumotu	Endemi k	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Alcea acaulis</i> - Hiro	Endemi k Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Alcea guestii</i> - Zap Hatmisi	Endemi k Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Aethionema carneum - Al Kayagülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cymbolaena griffithii - Boz Kısaayaklı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crepis reuteriana - Avlan Kıskısı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eremurus spectabilis - Çiriş	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Andrachne telephioides - Duvarnohutu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Nepeta congesta - Bozkır Pisiği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lappula sessiliflora - Garip Gürke	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scorzonera papposa - Tekecan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lactuca undulata - Eşek Marulu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Amygdalus lycioides - Behiv	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Iris reticulata - Kara Körpeze	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Sclerochloa dura - Mıcırotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium aparine - Çobansüzgeci	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Kickxia lanigera - Tüylü Fukaraotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Amygdalus arabica - Arap Bademi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hypericum olivieri - Sahra Kantaronu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cruciata articulata - Kulaklı Sarılıkotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Medicago turbinata - Boncuk Yonca	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crucianella exasperata - Yayla Haçotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ormoscadium aucheri - Ayrıeli	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus xylobasis - Kemaliye Geveni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Torilis arvensis - Dercikotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alyssum strictum - Dik Kuduzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trigonella mesopotamica - Dicle Boyotu	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Valerianella coronata - Taçlı Kuzugevreği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia szovitsii - Urus Sütlegeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Echinops orientalis - Dağşekeri	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Avena barbata - Narin Yulaf	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cicer arietinum - Nohut	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Centaurea iberica - Deligözdikeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Briza humilis - Kadındili	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Pennisetum orientale - Fıskiyeotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crocus sieheanus - Seyyah Çiğdemi	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Pimpinella eriocarpus - Meyane	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Polygonum cognatum - Madımak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scutellaria galericulata - Su Kasidesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Potentilla recta - Su Parmakotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trigonella smyrnea - Efe Boyotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Aethionema grandiflorum - Koca Kayagülü	Endemik Değil	CR - Critically Endangered (Çok Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus sativus - Mürdümük	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Salvia indica - Sultan Şalba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hyoseris scabra - Kaba Semirten	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alyssum menicoides - Cıvıl Kevke	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Tragopogon dubius - At Yemliği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gladiolus italicus - Kılıçotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Haplophyllum pilostylum - Tüylü Sedo	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium cherleri - Tokalı Dücük	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Convolvulus betonicifolius subsp. peduncularis - Büyük Yayılğan	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Tribulus terrestris - Çobançökerten	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lens montbretii - Bağ Mercimeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Dianthus pallens var. oxylepis - Karanfil	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lotus gebelia var. gebelia - Gül Gazalboynuzu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Tragopogon pterocarpus - Boz Yemlik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium verum - Boyalık	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus trachycarpus - Gelin Burçağı	Endemik	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eleocharis uniglumis - Kapçüksazı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Globularia orientalis - Küre Çiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eleocharis palustris - Delisaz	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Fumaria asepalae - Ak Şahtere	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Echinops heterophyllus - Mavidünya	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium angustifolium - Nefel	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Pimpinella kotschyana - Kır Anasonu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia sericocarpa var. sericocarpa - Çitfiği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galega officinalis - Keçisedefi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Androsace maxima - Tavukkursağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Physalis alkekengi - Güveyfeneri	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bupleurum Gerardii - Çalı Şeytanı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Xanthium strumarium subsp. strumarium - Koca Pıtrak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gundelia tournefortii var. armata - Has Kenger	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Festuca callieri - Çarşak Yumağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vulpia unilateralis - Yamuk Kirpikliçim	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gladiolus kotschyanus - Çayır Kılıçotu	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Pedicularis crassirostris - Pabuççiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ziziphora taurica subsp. taurica - çöl reyhanı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium repens var. giganteum - Ak Üçgül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Pisum sativum subsp. elatius - boylu bezelye	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Portulaca oleracea - Semizotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium haussknechtii - Çit İplikçiği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium schubertii - Öküz Soğanı	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Oliveria decumbens - Hırhır	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Arum rupicola - Dağsorsalı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Convolvulus reticulatus - Dolaşgan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trigonella monspeliaca - Som Çemenotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Silene conoidea - Şıvananotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus lamarckii - Eğin Geveni	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cercis siliquastrum - Erguvan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cerastium perfoliatum - Ekin Boynuzotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hypericum amblysepalum - Kantülçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cicer echinospermum - Kirpi Nohutu	Endemik	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cerastium gracile - Küçük Boynuzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Papaver dubium subsp. dubium - köpekyacı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Centaurea sclerolepis - Sahra Kavgalazı	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Centaurea stapfiana - Maral Dikeni	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Centaurea polypodiifolia - Akbehmen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eryngium glomeratum - Top Boğadikeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Acanthus mollis - Ayıpençesi	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Medicago rigidula - Kaba Yonca	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alcea striata subsp. striata - Yivli Hatmi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cichorium intybus - Hindiba	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia palaestina - Yabani Küşne	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Legousia pentagonia - Kadınaynası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus aphaca - Sarı Burçak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Clinopodium serpyllifolium subsp. serpyllifolium - Taş Nanesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium trachycolum - Boz Sarmısak	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ononis viscosa subsp. brevisflora - Sidikli Siyek	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Zygophyllum fabago - İtüzerliği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scrophularia ilwensis - Meşe Sıracası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Picris strigosa - Acışiro	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Tordylium cappadocicum - Peri Davulotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Erucaria hispanica - Yoz Roka	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium retusum - Küçük Üçgül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbena officinalis - Mineçiçeği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Malva sylvestris - Ebegümeçi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Paronychia kurdica - Boz Kepekotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Veronica arvensis - Ekin Mavişi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Inula oculus-christi - Yolotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Parentucellia viscosa - Salgılı Üçdiliotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Malvella sherardiana - Hubazi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Marrubium vulgare - Karaderme	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scorzonera laciniata - Parm	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium aintabense - Antep Tırfılı	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Stemmergia colchiciflora - Tavukçiçeği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Viola modesta - Sahra Menekşesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium purpureum var. purpureum - Mor Üçgül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Tordylium aegyptiacum - Kır Davulotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ruta suaveolens - Taş Sedefotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium resupinatum var. resupinatum - Anadolu Üçgülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Phragmites australis - Kamış	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Buglossoides tenuiflora - İnce Taşkesen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus aphaca var. aphaca - Sarı Burçak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Achillea teretifolia - Beyaz Civanperçemi	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rumex conglomeratus - Ekşikulak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Sanguisorba minor - Çayırdüğmesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Convolvulus arvensis - Tarla Sarmaşığı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Pisum fulvum - Esmer Bezelye	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Sinapis alba - Mamanık	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eryngium creticum - Göz Dikeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Valerianella echinata - Kirpi Gevreği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eminium rauwolfii var. rauwolfii - Yılanbacağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eminium spiculatum - Zilikeraba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium pilulare - Boncuk Üçgül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cerastium dichotomum subsp. dichotomum - Çatal Boynuzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Helianthemum salicifolium - Söğüt Güngülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Medicago monantha - Dağ Gurniği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lepidium perfoliatum - Gübreotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lepidium draba - Diğnik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lactuca saligna - Deli Marul	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Glycyrrhiza glabra var. glabra - Meyan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Anthemis hyalina - Derman Papatyası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Dianthus cyri - Selvi Karanfil	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus lateriflorus - Yamuk Çırnıkotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Geranium dissectum - Dilimli İtr	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ziziphora tenuior - Fareotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Erysimum caespitosum - Yastık Zarife	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium pratense - Çayır Üçgülü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Urospermum picroides - Acıyemlik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Paliurus spina-christi - Karaçalı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Medicago sativa - Karayonca	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ornithogalum orthophyllum subsp. kochii - Bayır Yıldızı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Salvia verbenaca - Elmakekiği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Robinia pseudoacacia - Yalancı Akasya	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trigonella filipes - İnce Boyotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hymenocarpus circinnatus - Pulluot	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Asperula orientalis - Gökçe Belumotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bromus tectorum - Kır Bromu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Onobrychis aequidentata - Dişlek Korunga	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Minuartia picta - Ergen Tıstıs	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Sherardia arvensis - Gökörenotu	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cicer pinnatifidum - C, Akıl Nohutu	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eryngium falcatum - Çatal Boğadikeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Delphinium macrostachyum - Er Hezaren	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ononis spinosa subsp. leiosperma - Kayışkıran	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Orchis anatolica - Dildamak	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Viburnum lantana - Germeşe	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Stachys melampyroides - Kızıl Çayçe	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Carlina lanata - Keygana	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Saponaria tridentata - Üşmen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Salvia verticillata - Dadırak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bryonia multiflora - Ülüngür	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Phlomis pungens var. pungens - Silvanok	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bellevalia longipes - Saçak Sümbül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Linaria chalepensis var. chalepensis - Halep Nevruzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trigonella coelesyriaca - Handekok	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trigonella cylindracea - Boru Boyotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Clypeola jonthlaspi - Akçeotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Mentha longifolia subsp. typhoides - dere nanesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Centaurea solstitialis subsp. solstitialis - çakırdikeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Salvia russellii - Kurdeşk	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus pseudocicera - Hatun Baklası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rosularia haussknechtii - Urfa Kuruğu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Clypeola lappacea - Yoluk Akçeotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Orobanche mutellii - Baklakıran	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scabiosa micrantha - Kavurotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia sativa subsp. sativa - fiğ	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus inconspicuus var. inconspicuus - Yılan Mürdümüğü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Veronica reuterana - Çengelli Maviş	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Colchicum trigynum - Üç Mahrut	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Leontodon asperrimus - Aşyemliği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gaudiniopsis macra - Som Yulaf	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Myriophyllum spicatum - Sucivanperçemi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scutellaria tomentosa - Boz Kaside	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Torilis tenella - Zarif Dercikotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eremopyrum bonaepartis - Ceylan Tarağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gagea fibrosa - Tellisarı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Mericalpaea ciliata - Merikarpotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cutandia memphitica - Çöl Kumkılıcı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Valantia hispida - Kıllı Örenotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lecokia cretica - Eşek Baldıranı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cyanus triumfettii - Deli Kapele	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rumex crispus - Labada	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hedysarum varium - Batalak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scrophularia striata - Eşek Pancarı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium tomentosum var. tomentosum - Yünlü Yonca	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Dianthus zonatus var. hypochlorus - Kaya Karanfil	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Buglossoides incrassata - Tok Taşkesen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scabiosa persica - Acem Zivani	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbascum lasianthum - Yünlü Sığırkuyruğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Chenopodium foliosum - Cülek	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Adonis aleppica - Taççiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Isatis lusitanica - Sülün Çivitotu	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bellis perennis - Koyungözü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lycopus europaeus - Kurtayağı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Salvia virgata - Fatmanaotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus roussaeanus - Birecik Geveni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Medicago shepardii - Antep Yoncası	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Tordylium hasselquistiae - Ekin Davulotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trigonella spruneriana - Koç Boyotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Corydalis oppositifolia - İpar Kazgası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Clypeola aspera - Kılı Akçeoğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia sintenisii - Kadim Sütleğen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus damascenus - Şam Dügünçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lactuca orientalis - Sızkamaşkan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gladiolus micranthus - İnce Kılıçotu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia valerianifolia - Mahsikuştı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Acantholimon acerosum - Pişikgeveni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Nepeta stricta - Top Pisikotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Minuartia formosa - Çöl Tıstısı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rumex acetosella - Kuzukulağı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Inula viscosa - Sümenit	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus chrysanthus - Altın Burçak	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Phyla canescens - Limonotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rhagadiolus stellatus - Çatlakçanak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia aleppica - Haşul	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bellis sylvestris - Nineotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Sinapis arvensis - Hardal	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trigonella coerulescens - Hintkokası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Leontodon hispidus - Gulikazer	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia chamaesyce - Şebrem	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Coronilla scorpioides - Akrep Burçağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium scabrum - Hıyar Dücük	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hordeum bulbosum - Boncuk Arpa	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Tordylium trachycarpum - Boz Kafkalıda	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trigonella foenum-graecum - Çemenotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium bracteatum - Saklı Yapışkanotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scabiosa argentea - Yazı Süpürgesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia mollis - Çorakfıği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Achillea brachyphylla - Barsamaotu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Serapias cordigera - İri Sağırkulağı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Phlomis bruguieri - Kaba Çalba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Nigella nigellastrum - Cüccem	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Delphinium peregrinum - Tel Hezaren	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hordeum murinum subsp. glaucum - duvar arpası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bellevalia macrobotrys - Koca Sümbül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Centaurea obtusifolia - Kaba Sarbaş	Endemik	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scorzonera kotschyi - Nur Tekesakalı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scutellaria orientalis - Sarı Kaside	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Aristolochia bottae - Köpektaşığı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Aristolochia maurorum - Kargabardağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Anogramma leptophylla - Maydanöz Eğreltisi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Papaver argemone subsp. argemone - kum haşhaşı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scrophularia xylorrhiza - Kızıl Sıracaotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Phlomis rigida - Diri Çalba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbascum orientale - İbrahimotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vulpia persica - Acem Kirpikliçimi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Valerianella vesicaria - Kuzugevreği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ziziphora capitata - Anuk	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ankyropetalum gypsophiloides - Azçöven	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Medicago radiata - Hilâl Yonca	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Chardinia orientalis - Çağlaotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Papaver rhoeas - Gelincik	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cicer bijugum - Pıtrak Nohut	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus cicera - Colban	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus cassius - Kel İmirdik	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium bullatum - Misket Yoncası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Serapias bergonii - İnce Sağırkulağı	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Veronica cymbalaria - Venüşçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ornithogalum narbonense - Akbaldır	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Pisum sativum subsp. sativum - bezelye	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Daucus broteri - Çocukboğanotu	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Centaurea hyalolepis - Belhok	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Geranium tuberosum - Çakmuz	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus millefolius subsp. millefolius - Bin Dügünçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Carduus pycnocephalus subsp. arabicus - Soymaç	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Poa bulbosa - Yumrulu Salkım	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hymenocrater bituminosus - Zarçanakotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium echinatum - Kirpi Üçgülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Plantago afra - Ateşyaprağı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus hamosus - Koçboynuzu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Convolvulus galaticus - Boz Sarmaşık	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Helianthemum kotschyanum - Kır Güngülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Iris aucheri - Kaya Navruzu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Colchicum cilicicum - Ayıçıldemi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium dasyurum - Duvaklı Üçgül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lemna minor - Sumercimeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Veronica anagallis-aquatica - Sugedemesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Beckmannia eruciformis - Toparlak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus sphaerospermus - Su Çiçeği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scandix iberica - Atkişneketu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Matricaria aurea - Çiçeğe Zer	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scrophularia mesopotamica - Sahra Sracası	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium noeanum - Ekin Soğanı	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia cracca subsp. stenophylla - Kuş Fiği	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Avena sterilis subsp. sterilis - Şıfan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lallemantia iberica - Ajdarbaşı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hypericum cardiophyllum - Çalı Kantaron	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Clinopodium congestum - Başlı Fesleğen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus boissieri - Er Mürdümük	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Micropus supinus - Yumakbaş	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Zoegea leptaura - Sarıdüğme	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus neurocarpus - Çizik Geven	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bellevalia dubia - Seyrek Sümbül	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ononis biflora - İkiz Kayışkiran	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Fibigia macrocarpa - Koca Sikkeotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crocus pallasii - Güzçimi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crepis alpina - Yürekotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia narbonensis var. narbonensis - Kocafiğ	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Silene longipetala - Ballı Süpürge	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Achillea oligocephala - Kırk Civanperçemi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus macrorrhynchus - Yamaç Yağotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scorzonera mollis - İskorçına	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Veronica syriaca - Arap Mavişi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Heliotropium dolosum - Bambulotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Actinolema macrolema - Koca Aklema	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbascum geminiflorum - İkiz Sığırkuyruğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Arum nickeli - Yılanyarpuzu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alyssum alyssoides - Deliotu	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alyssum aureum - Altın Kuduzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Onosma isaurica - Kül Emcek	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scandix macrorhyncha - Leylekotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Orobanche nana - Veremotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Biarum kotschy - Özge Sucukotu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Phalaris paradoxa - Topuzlu Kanyaş	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Heliotropium europaeum - Akrep Otu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Arabis aucheri - Cılız Tere	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Avena eriantha - Koru Yulafı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Convolvulus betonicifolius subsp. betonicifolius - Büyük Yayılğan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cephalaria syriaca - Pelemir	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Telephium imperati - Zulzula	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Papaver glaucum - Şekşekik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Actinolema eryngioides - Aklema	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Dianthus hymenolepis - Yamaç Karanfili	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crepis kotschyana - Urfa Kıskısı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bupleurum rotundifolium - Soluk Şeytanayağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Onobrychis megataphros - Bağ Korungası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus aduncus - Çengel Geven	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus suberosus - Yemeni Geveni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Delphinium kurdicum - Şah Hezaren	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus asterias - Yıldız Geven	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus annuus - Dağdırılcası	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crithopsis delileana - Süslüarpa	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Peltaria angustifolia</i> - Perçifotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Fritillaria pontica</i> - Eğri Lâle	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus illyricus</i> - Gümüş Düğünçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium sativum</i> - Tere	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Prangos meliocarpoides</i> - Sultanteresi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella kotschyi</i> - Tarla Kuzugevreği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Bellevalia longistyla</i> - Kelleli Sümbül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus neapolitanus</i> - Çiçeğezer	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Tripleurospermum elongatum</i> - Sülün Papatya	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia eriophora</i> - Şiremara	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Galium hierosolymitanum</i> - Tarla İplikçiği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum arcuatum</i> - Kurtkirişi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium grandiflorum</i> - Hanım Üçgülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Allium ampeloprasum</i> - Pırasa	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia montana</i> - Demet Tıstısı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Trigonosciadium viscidulum</i> - Sidikli Şemsiyeotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Lotus aegaeus</i> - Nohudak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Lactuca tuberosa</i> - Topar Marul	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Glyceria notata</i> - Kıvrık Tatlıçim	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Medicago orthoceras</i> - Şerit Yonca	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Consolida axilliflora</i> - Salkım Mahmuz	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Iris masia</i> - Dikenlisüsen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Geranium libanoticum</i> - Pelgizer	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	<i>Asphodeline damascena</i> - Çekiçlik	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Colchicum crocifolium - Urfa Mahrutu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Moluccella laevis - Çanakçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hyacinthella venusta - Zarif Sümbül	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cyanus depressus - Gökbaş	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Nepeta italica - Eşekçayı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium boissieri - Hoş Yonca	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Dianthus zonatus var. zonatus - Kaya Karanfil	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Convolvulus assyricus - Yastıkçık	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Acanthus dioscoridis - Lokman Ayıpençesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Crocus leichtlinii - Mardin Çiğdemi	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lathyrus gorgoni - İmirdik	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Epilobium montanum - Dağyakası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Symphytum aintabicum - Antep Kafesotu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alyssum strigosum - Dökük Kuduzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ecballium elaterium - Eşek Hıyarı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Neslia paniculata - Tophardal	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Helianthemum nummularium subsp. nummularium - güngülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Xeranthemum longipapposum - Uslu Kâğıtçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trachyspermum ammi - Nanahan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cousinia ramosissima - Uzun Kızan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Medicago orbicularis - Parahk	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cardamine iberica - Sarı Kültük	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vulpia myuros - Arsız Kirpikliçim	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Veronica bozakmanii - Bozakman Mavişi	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Inula britannica - Çayır Andızı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Prangos peucedanifolia - Kaya Çakşırı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Valerianella lasiocarpa - Ak Kuzugevreği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bellevalia speciosa - Saplı Sümbül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus sericeus - Çınarcık	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Tripleurospermum oreades - Hoşhoş	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia falcata - Eğri Sütleğen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium mite - Süpürge İplikçığı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ornithogalum comosum - Göze Sasal	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium haussknechtii - Antep Üçgülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium asclepiadeum - Koç Soğanı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Onosma sericea - Kâğıt Emcek	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bongardia chrysogonum - Çatlakotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Convolvulus siculus - Yayılğan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Iris gatesii - Sason Kurtkulağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Eryngium pyramidale - Sivri Boğadikeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Stachys mardinensis - Kaya Pungu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus gummifer - Sakızlı Geven	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rubia tenuifolia - Kızılboya	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Arrhenatherum palaestinum - Kırk Çayırulafı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cuscuta babylonica - Gelinsaçı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Filago davisii - Kuzaotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Salvia pocolata - Küllü Şalba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Fritillaria persica - Kırk Lâle	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Phleum exaratum - Meşe İtkuyruğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hyoscyamus niger - Banotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Berberis crataegina - Karamuk	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Valerianella muricata - Tikeli Gevrek	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus trichophyllus - Suluçanak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Linaria armeniaca - Doğu Nevruzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia gaillardotii - Kıraç Sütleğeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium murale - Duvar İplikçiği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ornithogalum montanum - Dağ Akyıldızı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Triticum aestivum - Ekmeklik Buğday	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium callidictyon - Kaya Soğanı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Psilurus incurvus - Eğri Kuyrukotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia aintabensis - Antep Fıği	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus onobrychis - Korunga Geveni	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Polygonum salicifolium - Bibercik	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Erysimum repandum - Çatal Zarife	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Gypsophila antari - Çöl Çöveni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium cassium - Kel Yoğurtotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rumex scutatus - Ekşimen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Stachys maritima - Kum Karabaşı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Barbarea plantaginea - Götlezgötu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Leontice leontopetalum - Kırbaş	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus argyreus - Çitemik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Coriandrum tordylium - Kuzbere	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium physodes - Meşe Üçgülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Polygonum aviculare - Köyotu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium consanguineum - Altın İplikçik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus tigridis - Dicle Geveni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lepidium spinosum - Dikentere	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Medicago pamphylica - Ebem Yoncası	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus kochii - Karçiçeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euclidium syriacum - Fındık Hardalı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Haplophyllum tuberculatum - Urfa Sedosu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ferulago macrocarpa - Koca Kişniş	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Orobanche picridis - Papatyakıran	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scabiosa prolifera - Düğmeli Uyuzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Achillea santolinoides subsp. wilhelmsii - Kardaşkıması	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bombycilaena discolor - Kısaayaklı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Valerianella pumila - Bağ Kuzugevreği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rindera lanata var. lanata - Yünlügelin	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia haussknechtii - Seherotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Linaria confertiflora - Top Nevruzotu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium nigricans - Kara İplikçik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ornithogalum nivale - Narin Yıldız	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium hirtum - Deli Yonca	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Triticum baecoticum - Yabani Siyez	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium calypratrum - Takkeli Soğan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Pteroccephalus brevis - Urfa Cücükotu	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vitex agnus-castus - Hayıt	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Lactuca serriola - Eşekhelvası	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bellevalia gracilis - Aktepel	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Carduus nutans - Eşekdikeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Iris pseudacorus - Batak Süseni	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Achillea formosa - Pesvana	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Arrhenatherum kotschy - Kısa Çayırulafı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alyssum murale - Seki Kuduzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia lathyroides - Çamfiği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia esdraelonica - Ova Fiği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Vicia noeana - Salkım Bakla	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Bombycilaena erecta - Diri Kısaayaklı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ventenata subenervis - Tarla Ventenotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium penicillatum - Bağ İplikçiği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Linaria genistifolia - Som Nevruzotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia microsphaera - Göl Sütleğeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ornithogalum oligophyllum - Kurt Soğanı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium leucanthum - Yapışık Üçgül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rochelia cancellata - Yayla Kuşcırnağı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Triticum dicoccoides - Yabani Gernik	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium cardiostemon - Yamaç Körmeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Pyrus syriaca - Çakal Armudu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rosa canina - Kuşburnu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Brassica tournefortii - Etekli Şalgam	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Linum nodiflorum - Yaban Keten	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Quercus infectoria - Mazı Meşesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium setaceum - Seyrek İplikçik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia petiolata - Ayaklı Sütleğen	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium meironense - Titrek Üçgül	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbascum alepense - Halep Sığırkuyruğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium kharputense - Harput Soğanı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Picris kotschyi - Arap Şirosu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Ranunculus cuneatus - Körükotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rostraria berythea - Maraş Gagaotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Linum peyronii - Hilvan Keteni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia phymatosperma - Sahra Sütleğeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium tricorntum - Havotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium pauciflorum - Sülün Üçgülü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbascum diversifolium - Nizip Sığırkuyruğu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium nigrum - Kara Soğan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia cheiradenia - Şirker	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Tulipa aleppensis - Ekin Lâlesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Brachypodium distachyon - Tekkılcan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Quercus brantii - Karameşe	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Galium scopulorum - Gürün Yoğurotu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Euphorbia oxyodonta - Hilöşirik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Trifolium lucanicum - Yumurta Yoncası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Rochelia disperma - Kuşcırnağı	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbascum agrimoniifolium - Majak	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium chrysantherum - Sarı Kafa	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Jurinea mesopotamica - Çöl Göbeği	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Onosma mollis - Divanköşk	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Convolvulus pilosellifolius - Kılı Yayılğan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Myosotis stricta - Yitik Unutmabeni	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Oryza rufipogon - Kızıl Çeltik	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Cynodon dactylon - Köpekdişi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hypericum aviculariifolium - Mideotu	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Allium pallens - Nur Soğanı	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scrophularia peyronii - Hilvan Sıracası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Onosma frutescens - Sarkı Emcek	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scorzonera phaeopappa - Kırsı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbascum laetum - Sim Sığırkuyruğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Hordeum marinum - Sahil Arpası	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Verbascum kotschyi - Meçelik	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Colchicum persicum - Acem Mahrutu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Neotorularia torulosa - Yeni Bülbülotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Alopecurus myosuroides - Tarla Tilkikuyruğu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Erysimum hirschfeldioides - Ceylan Zarife	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Nigella arvensis - Tarla Çörekotu	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Onosma lanceolata - Taş Mijmjok	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Salvia montbretii - Kaba Şalba	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı urfa	Damarlı Bitkiler	Scutellaria megalaspis - Koca Kaside	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Acanthus hirsutus subsp. syriacus - arap ayıpençesi	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Damarlı Bitkiler	Astragalus plumosus - Tavşantopağı	Endemik Değil	

Çizelge 51 Damarlı Bitkiler

E.2. Fauna

Tarım ve Orman Bakanlığı 3. Bölge Müdürlüğümüzce 2016-2018 yılları arasında gerçekleştirilen “Şanlıurfa İli Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi” sonucunda; yapılan literatür ve arazi çalışmaları ile İl genelinde 46 memeli, 245 kuş, 47 sürüngen, 6 çiftyaşar (amfibi) ve 32 iç su balığı taksonu tespit edilmiştir. (Tarım ve Orman Bakanlığı 3. Bölge Müdürlüğü, 2024)

Şanlıurfa İli Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter Projesinde tespit edilen hayvan taksonlarının Latince ve Türkçe isimleri ile IUCN durumlarına ilişkin tür çizelgeleri aşağıda yer almaktadır. (Tarım ve Orman Bakanlığı 3. Bölge Müdürlüğü, 2024)

Bölge	Şehir	Canlı Grubu	Tür	Endemizm	IUCN
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Sus scrofa - Yaban Domuzu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Lutra lutra - Susamuru	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Eptesicus serotinus - Genişkanatlı Yarasa	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Hystrix indica - Oklukirpi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Vulpes vulpes - Tilki	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Hyaena hyaena - Çizgili Sırtlan	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Mus domesticus - Ev Faresi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Martes foina - Kaya Sansarı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Rattus rattus - Sıçan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Hypsugo savii - Savi'Nin Cüce Yarasası	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Tadarida teniotis - Serbestkuyruklu Yarasa	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Rhinolophus hipposideros - Küçük Nalburunluyarasa	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Rhinolophus ferrumequinum - Büyük Nalburunluyarasa	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Calomyscus bailwardi - Faremsi Avurtlak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Meles meles - Porsuk	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Apodemus witherbyi - Ormanfareisi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Sciurus anomalus - Anadolu Sincabı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Lepus europaeus - Yabani Tavşan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Myotis myotis - Büyük Farekulaklı Yarasa	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Felis silvestris - Yaban Kedisi	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Mus macedonicus - Sarı Ev Fare	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Canis aureus - Çakal	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Nannospalax xanthodon - Körfare	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Lynx lynx - Vaşak	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Capra aegagrus - Yaban Keçisi	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Meriones crassus - Güneydoğu Anadolu Çölfaresi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Meriones tristrami - Anadolu Çölsıçanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Rattus norvegicus - Keme / Göçmen Sıçan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Pipistrellus pipistrellus - Cüce Yarasa	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Mustela nivalis - Gelincik	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Gazella subgutturosa - Ceylan (Kursaklı Ceylan)	Endemik Değil	CR - Critically Endangered (Çok Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Nesokia indica - Kısakuyruklu Bandikut Sıçanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Erinaceus concolor - Kirpi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Tatera indica - İri Çölsıçanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Meriones libycus - Libya Çölsıçanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Pipistrellus kuhlii - Beyazşeritli Yarasa	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Allactaga euphratica - Büyük Araptavşanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Eliomys melanurus - Asya Bahçe Yediyuru	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Microtus guentheri - Akdeniz Tarla faresi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Canis lupus - Kurt	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Hemiechinus auritus - Uzunkulaklı Çölkirpisi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Gerbillus dasyurus - Kayalık Gerbili	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Meriones vinogradovi - Vinogradov Çölsıçanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Microtus socialis - Doğu Tarla faresi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Memeliler	Mesocricetus auratus - Heybeli Sıçan (Altın Avurtlak)	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)

Çizelge 52 Memeliler

Bölge	Şehir	Canlı Grubu	Tür	Endemizm	IUCN
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Falco tinnunculus - Kerkenez	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Columba livia - Kaya Güvercini	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Turdus merula - Karataavuk	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Phalacrocorax carbo - Karabatak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Fulica atra - Sakarmeke	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Chloris chloris - Florya	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Sitta neumayer - Kaya Sivacısı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Carduelis carduelis - Saka	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Fringilla coelebs - İspinoz	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Sylvia melanocephala - Maskeli Ötleğen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Corvus cornix - Leş Kargası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Tichodroma muraria - Duvar Tırnaşıkkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Emberiza cia - Kaya Çintesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Phoenicurus ochruros - Kara Kızılkuşruk	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Larus ichthyaetus - Büyük Karabaş Martı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Microcarbo pygmaeus - Küçük Karabatak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Gulosus aristotelis - Tepeli Karabatak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Poecile lugubris - Akyanaklı Baştankara	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Pycnonotus xanthopygus - Arapbübülü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Emberiza melanocephala - Karabaşlı Çinte	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Streptopelia decaocto - Kumru	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Kuşlar	Parus major - Büyük Baştankara	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Cyanistes caeruleus - Mavi Baştankara	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Passer domesticus - Serçe	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Hirundo rustica - Kır Kırlangıcı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Athene noctua - Kukumav	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Apus apus - Ebabel	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Galerida cristata - Tepeli Toygar	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Cuculus canorus - Guguk	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Oenanthe finschii - Aksırtlı Kuyrukkakan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Spilopelia senegalensis - Küçük Kumru	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Pastor roseus - Ala Sığırcık	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Buteo buteo - Şahin	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Alectoris chukar - Kınalı Keklik	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Corvus monedula - Küçük Karga	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Buteo rufinus - Kızıl Şahin	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Phoenicurus phoenicurus - Kızılkuyruk	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Linaria cannabina - Ketenkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Monticola solitarius - Gökardıç	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Emberiza calandra - Tarla Çintesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Dendrocopos syriacus - Alaca Ağaçkakan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Merops apiaster - Arikuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Podiceps cristatus - Bahri	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Larus ridibundus - Karabaş Martı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ardea cinerea - Gri Balıkçıl	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Circus aeruginosus - Saz Delicesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Motacilla flava - Sarı Kuyruksallayan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Motacilla alba - Ak Kuyruksallayan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Egretta garzetta - Küçük Ak Balıkçıl	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Larus melanocephalus - Akdeniz Martısı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Larus michahellis - Gümüş Martı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Aythya ferina - Elmabaş Patka	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Aythya fuligula - Tepeli Patka	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Aythya nyroca - Pasbaş Patka	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Tachybaptus ruficollis - Küçük Batağan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Mareca penelope - Fiyu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Mareca strepera - Boz Ördek	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Anas platyrhynchos - Yeşilbaş	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Columba palumbus - Tahtalı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Netta rufina - Macar Ördeği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Corvus frugilegus - Ekin Kargası	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sylvia mystacea - Pembegöğüslü Ötleğen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Accipiter nisus - Atmaca	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sturnus vulgaris - Sığırcık	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Lanius collurio - Kızılırtlı Örümcekkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Turdus philomelos - Öter Ardıç	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ceryle rudis - Alaca Yalıçapkını	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Rhodospiza obsoleta - Boz Alamecek	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Tringa totanus - Kızılback	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Jynx torquilla - Boyunçeviren	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Oenanthe pleschanka - Alaca Kuyrukkakan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Milvus migrans - Kara Çaylak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Alauda arvensis - Tarlakuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Francolinus francolinus - Turaç	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Pica pica - Saksğan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Vanellus spinosus - Mahmuzlu Kızıkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Actitis hypoleucos - Dere Düdükünü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ardea purpurea - Erguvani Balıkçıl	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Spatula querquedula - Çıkrıkçın	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Prinia gracilis - Dikkuyruklu Ötleğen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Spatula clypeata - Bayağı Kaşıkgağa	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Clamator glandarius - Tepeli Guguk	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Nycticorax nycticorax - Gece Balıkçılı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Himantopus himantopus - Uzunback	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ardeola ralloides - Alaca Balıkçıl	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Gallinula chloropus - Sutavuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Upupa epops - İbibik	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Geronticus eremita - Kelaynak	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Asio otus - Kulaklı Orman Baykuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Cettia cetti - Kamışbüllülü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Argya altirostris - Irak Yedikardeşi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Delichon urbicum - Ev Kırlangıcı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Otus brucei - Çizgili İshakkuşu	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Larus cachinnans - Hazar Martısı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Bubulcus ibis - Sığır Balıkçılı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Larus armenicus - Van Gölü Martısı	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Coracias garrulus - Gökkuşgun	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Anas crecca - Çamurcun	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Alcedo atthis - Yalıçapkını	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Riparia riparia - Kum Kırlangıcı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Acrocephalus arundinaceus - Büyük Kamışçın	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Tringa glareola - Orman Düdükçünü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Aquila fasciata - Tavşancıl	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Falco peregrinus - Gök Doğan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Apus affinis - Küçük Ebabil	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Apus melba - Ak Karınlı Ebabil	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Iduna pallida - Ak Mukallit	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Circaetus gallicus - Yılan Kartalı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Lanius nubicus - Maskeli Örümcekkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Marmaronetta angustirostris - Yaz Ördeği	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Gymnoris xanthocolis - Sarıboğazlı Serçe	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sylvia atricapilla - Karabaşlı Ötleğen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sylvia communis - Akgerdanlı Ötleğen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sylvia curruca - Küçük Akgerdanlı Ötleğen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Irania gutturalis - Taşbülbulü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Acrocephalus melanopogon - Bıyıklı Kamışçın	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Spinus spinus - Karabaşlı İskete	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Prunella ocularis - Sürmeli Dağbülbulü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Hydroprogne caspia - Hazar Sumrusu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Plegadis falcinellus - Çeltikçi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Neophron percnopterus - Küçük Akbaba	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Luscinia megarhynchos - Bülbül	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Rhodopechys sanguineus - Alamecek	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Pandion haliaetus - Balık Kartalı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Panurus biarmicus - Bıyıklı Baştankara	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ptyonoprogne rupestris - Kaya Kırlangıcı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Emberiza caesia - Kızıl Kirazkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Emberiza hortulana - Kirazkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Emberiza schoeniclus - Bataklık Çintesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Lullula arborea - Orman Toygarı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Calidris pugnax - Döğüşkenkuş	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Glareola pratincola - Bataklıkırlangıcı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Coturnix coturnix - Bildircin	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Haematopus finschi - Poyrazkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Falco eleonora - Ada Doğanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Falco subbuteo - Delice Doğan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Chlidonias niger - Kara Sumru	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Calidris temminckii - Sarıbacaklı Kumkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Oenanthe xanthopyrma - Kızılca Kuyrukkakan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Hippolais olivetorum - Zeytin Mukallidi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ixobrychus minutus - Küçük Balaban	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Lanius minor - Karaalınlı Örümcekkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Serinus serinus - Küçük İskete	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Apus pallidus - Boz Ebabel	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Phylloscopus trochilus - Söğütbülbülü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Bucanetes githagineus - Küçük Alamecek	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ciconia nigra - Kara Leylek	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Columba oenas - Gökçe Güvercin	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sylvia borin - Boz Ötleğen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sylvia ruppeli - Karboğazlı Ötleğen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Acrocephalus scirpaceus - Saz Kamışçını	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Cyanecula svecica - Mavigerdan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Erithacus rubecula - Kızılgerdan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Larus genei - İnce Gagalı Martı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Gallinago gallinago - Suçulluğu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Turdus pilaris - Tarla Arıcığı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Saxicola rubetra - Çayır Taşkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Saxicola rubicola - Taşkuşu	Endemik Değil	

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Rallus aquaticus - Sukılavuzu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Troglodytes troglodytes - Çitkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Tadorna ferruginea - Angıt	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Passer moabiticus - Küçük Serçe	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ficedula parva - Küçük Sinekkanan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Chlidonias hybrida - Bıyıklı Sumru	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Porzana porzana - Benekli Suyelvesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Lanius phoenicuroides - Türkistan Örumcekkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Remiz pendulinus - Çulhakuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Oena capensis - Kap Kumrusu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Pernis apivorus - Arı Şahini	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Phylloscopus collybita - Çıvgın	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Tringa nebularia - Yeşilbacak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Botaurus stellaris - Balaban	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ficedula semitorquata - Alaca Sinekkanan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Muscicapa striata - Benekli Sinekkanan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Motacilla citreola - Sarıbaşlı Kuyruksallayan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Charadrius dubius - Halkalı Küçük Cılıbit	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sylvia nisoria - Çizgili Ötleğen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Streptopelia turtur - Üveyik	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Podiceps nigricollis - Karaboyunlu Batağan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Falco naumanni - Küçük Kerkenez	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Elanus caeruleus - Ak Çaylak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ardea alba - Büyük Ak Balıkçıl	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Clanga clanga - Büyük Orman Kartalı	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Hieraaetus pennatus - Küçük Kartal	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sitta tephronota - Büyük Kaya Sıvacısı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Cursorius cursor - Çölkoşarı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Motacilla cinerea - Dağ Kuyruksallayanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Pterocles orientalis - Bağırtlak	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Burhinus oedincnemus - Kocagöz	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Melanocorypha calandra - Boğmaklı Toygar	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Aegyptius monachus - Kara Akbaba	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Carospiza brachydactyla - Boz Serçe	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Monticola saxatilis - Taşkızılı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Calandrella rufescens - Çorak Toygarı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Calandrella brachydactyla - Bozkır Toygarı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Anthus spinoletta - Dağ İncirkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Petronia petronia - Kaya Serçesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Oenanthe isabellina - Boz Kuyrukkakan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Melanocorypha bimaculata - Küçük Boğmaklı Toygar	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Otis tarda - Toy	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Vanellus vanellus - Kızkuşu	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Lanius senator - Kızılbaşlı Örümcekkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Aegithalos caudatus - Uzunkuyruklu Baştankara	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Merops persicus - Yeşil Arıkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ciconia ciconia - Leylek	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Luscinia luscinia - Benekli Bülbül	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Emberiza cineracea - Boz Çinte	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Passer hispaniolensis - Söğüt Serçesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Charadrius hiaticula - Halkalı Cılıbrıt	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Anthus campestris - Kir İncirkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Chlidonias leucopterus - Akkanatlı Sumru	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Oriolus oriolus - Sarıasma	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sternula albifrons - Küçük Sumru	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Circus cyaneus - Gökçe Delice	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Circus pygargus - Çayır Delicesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Pluvialis squatarola - Gümüş Yağmurcun	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Falco columbarius - Boz Doğan	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Anas acuta - Kilkuyruk	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ammomanes deserti - Çöl Toygarı	Endemik Değil	CR - Critically Endangered (Çok Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Fringilla montifringilla - Dağ İspinozu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ammoperdix griseogularis - Kum Kekliği	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Vanellus indicus - Büyük Kızkuşu	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Pterocles alchata - Kilkuyruk Bağirtlak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Tyto alba - Peçeli Baykuş	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Sitta europaea - Sivacı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Cercotrichas galactotes - Çalibülbülü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Psittacula krameri - Yeşil Papağan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Oenanthe oenanthe - Kuyrukkakan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Oenanthe hispanica - Karakulaklı Kuyrukkakan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Bubo bubo - Puhu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Ficedula hypoleuca - Kara Sinekkapan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Hippolais languida - Dağ Mukallidi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Circus macrourus - Bozkır Delicesi	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Gyps fulvus - Kızıl Akbaba	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Calidris minuta - Küçük Kumkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Phalaropus lobatus - Deniz Düdükünü	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Tringa erythropus - Kara Kızılbacak	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Cecropis daurica - Kızıl Kırlangıç	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Garrulus glandarius - Alakarga	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Anthus trivialis - Ağaç İncirkuşu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Caprimulgus europaeus - Çobanaldatan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Tringa ochropus - Yeşil Düdükün	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Falco vespertinus - Ala Doğan	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Vanellus gregarius - Sürmeli Kızkuşu	Endemik Değil	CR - Critically Endangered (Çok Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Kuşlar	Oxyura leucocephala - Dikkuyruk	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)

Çizelge 53 Kuşlar

Bölge	Şehir	Canlı Grubu	Tür	Endemizm	IUCN
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Mauremys caspica - Hazer Çizgili Kaplumbağası	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Heremites auratus - Tıknaç Kertenkele	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Heremites vittatus - Şeritli Kertenkele	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Platyceps najadum - İnce Yılan, Ok Yılanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Natrix tessellata - Su Yılanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Blanus strauchi - Kör Kertenkele	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Apathya cappadocica - Kayseri Kertenkelesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Eirenis eiselti - Eiselt Cüce Yılanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Chalcides ocellatus - Benekli Kertenkele	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Eumeces schneideri - Sarı Kertenkele, Keçemen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Asaccus elisae - Yaprak Parmaklı Keler	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Eirenis decemlineatus - Çizgili Yılan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlı rfa	Sürüngenler	Ablepharus budaki - Budak'ın İnce Kertenkelesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Dolichophis jugularis - Kara Yılan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Stellagama stellio - Dikenli Keler	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Ophisops elegans - Yılan Gözlü Kertenkele	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Chamaeleo chamaeleon - Bukalemun	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Zamenis hohenackeri - Kafkas Yılanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Xerotyphlops vermicularis - Kör Yılan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Eirenis occidentalis	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Myriopholis macrorhyncha - İpliği Yılan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Acanthodactylus boskianus - Tarak Parmaklı Kertenkele	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Mediodactylus heterocercus - Mardin Keleri	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Trapelus lessonae - Bozkır Keleri	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Lacerta media - Doğu Yeşil Kertenkelesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Hemidactylus turcicus - Türk Keleri	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Macrovipera lebetina - Koca Engerek	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Eryx jaculus - Mahmuzlu Yılan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Testudo graeca - Tosbağa	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Eublepharis angramainyu - Leopar Keleri	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Eirenis coronella - Halkalı Yılan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Spalerosophis diadema - Diadem Yılanı, Urfa Yılanı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Telescopus nigriceps - Siyahbantlı Kedi Gözlü Yılan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Rafetus euphraticus - Fırat Kaplumbağası	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Malpolon insignitus - Çukur Başlı Yılan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Platyceps ventromaculatus - Benekli Yılan	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Walterinnesia morgani - Çöl Kobrası, Siyah Kobra	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Hemorrhois nummifer - Sikkeli Yılan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Letheobia episcopus - Basık Burunlu Kör Yılan	Lokal Endemik	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Cyrtopodion scabrum - Karıncalı Keler	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Varanus griseus - Dev Kertenkele, Çöl Varanı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Dolichophis schmidtii - Kırmızı Yılan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Mediodactylus kotschyi - İnce Parmaklı Keler	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Mesalina brevirostris - Kısa Burunlu Çöl Kertenkelesi	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Acanthodactylus harranensis - Harran Kertenkelesi	Lokal Endemik	CR - Critically Endangered (Çok Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Telescopus fallax - Kedi Gözlü Yılan	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Sürüngenler	Rhynchocalamus melanocephalus - Toprak Yılanı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

Çizelge 54 Sürüngenler

Bölge	Şehir	Canlı Grubu	Tür	Endemizm	IUCN
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Çiftyaşarlar	Salamandra infraimmaculata - Türk Semenderi	Endemik Değil	NT - Near Threatened (Tehdit Altına Girebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Çiftyaşarlar	Bufo variabilis - Değişken Desenli Gece Kurbağası	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Çiftyaşarlar	Pelophylax ridibundus - Ova Kurbağası	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Çiftyaşarlar	Hyla savignyi - Yeşil Kurbağa	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	Çiftyaşarlar	Pelobates syriacus - Toprak Kurbağası	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

Çizelge 55 Çiftyaşarlar

Bölge	Şehir	Canlı Grubu	Tür	Endemizm	IUCN
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Carasobarbus luteus - Sarı Benli	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Acanthobrama marmid - Akçapak Balığı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Mastacembelus mastacembelus - Dikenli Yılanbalığı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Garra rufa - Yağlı Balık	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Cyprinus carpio - Adi Pullu	Endemik Değil	EN - Endangered (Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Arabibarbus grypus	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Alburnus sellal - Gümüş Balığı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Cyprinion macrostomum	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Capoeta trutta	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Carassius auratus - Kırmızı Balık	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Chondrostoma regium - Kababurun	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Luciobarbus xanthopterus - Maya Balığı	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Leuciscus vorax - Sis Balığı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Luciobarbus esocinus	Endemik Değil	VU - Vulnerable (Zarar Görebilir)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Planiliza abu	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Carassius gibelio - Kırmızı Havuz Balığı	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Oncorhynchus mykiss - Alabalık Türü	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Squalius lepidus	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Garra variabilis - Yapışkan Balık	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Atherina boyeri - Gümüş Balığı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Silurus triostegus	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Luciobarbus mystaceus - Maya Balığı	Endemik	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Salmo macrostigma	Endemik Değil	DD - Data Deficient (Veri Yetersiz)

III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Squalius orientalis	Endemik Değil	
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Capoeta damascina - Kara	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Capoeta umbla - Siraz	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Gambusia holbrooki - Sivrisinek Balığı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Oxynoemacheilus argyrogramma - Çöpçü Balığı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Oxynoemacheilus tigris - Çöpçü Balığı	Endemik Değil	CR - Critically Endangered (Çok Tehlikede)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Cobitis elazigensis - Taşyiyen	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Barbus lacerta - Bıyıklı Balık	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)
III. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	Şanlıurfa	İç Su Balıkları	Turcinoemacheilus kosswigi - Çöpçü Balığı	Endemik Değil	LC - Least Concern (En Az Endişe Verici)

Çizelge 56 İç Su Balığı

E.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

E.3.1. Ormanlar

İlgili Kurum/birimden veri alınamamıştır.

E.3.2. Milli Parklar

Tek Tek Dağları Milli Parkı: 21.06.2007 tarihinde Bakanlar Kararı ile tescil edilen milli park alanının büyüklüğü 19.335,00 hektardır.

Milli park içerisinde; Büyük-Küçük Sanem Mağara, Soğmatar Harabeleri, Hz. Şuayyip Şehri antik kenti gibi 1. Arkeolojik Sit Alanları bulunmakla birlikte, tarihi Göbeklitepe zamanına kadar gittiği düşünülen Karahantepe kazıları da bu bölgededir.

E.3.3. Tabiat Parkları

Gölpınar Tabiat Parkı: B Tipi Mesire Alanı iken 11.07.2011 tarihi ve 903 sayılı Bakanlık Olur'u ile 209,6 ha büyüklüğünde tabiat parkı olarak ilan edilen alan yine 03.08.2020 tarihli ve 22802673-271[271.02]-E.2116677 sayılı ikinci bir Bakanlık Olur'u ile sınırları genişletilerek 464,6 ha yapılmıştır. Kökeni kızılçam ağaçlandırma sahasına dayanan tabiat parkı orman ekosistemine sahiptir.

Tabiat Parkı içinde Tarım ve Orman Bakanlığı 3. Bölge Müdürlüğü Şanlıurfa İl Şube Müdürlüğüne idare edilen Yaban Hayvanı Kurtarma ve Rehabilitasyon Merkezi bulunmakta olup, il geneli ve çevre ilçelerden gelen yaralı yaban hayvanları burada tedavi edilerek doğal ortamlarına salınmaktadır. Ayrıca yine tabiat parkı için Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü bünyesinde faaliyet göstermekte olan yangın müdahale birimi bulunmaktadır.

E.3.4. Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları

Kızılkuyu Yaban Hayatı Geliştirme Sahası: 05.10.2006 tarihli ve Bakanlar Kurulu Kararı ile tescil edilmiş alanın büyüklüğü 15.337,00 hektardır. Saha genelinde step (bozkır) ekosistemi

hâkimdir. Yaban hayatı Geliştirme sahası içinde, Ceylan, Sürmeli Kızıkuşu, Çöl Koşarı, Kılıkuşuk Bağirtlak, Çöl Varanı ve Büyük Toy Kuşu bayrak türler bulunmaktadır.

Birecik Fırat Yaban Hayatı Geliştirme Sahası: 06.04.2011 tarihli ve Bakanlar Kurulu Kararı ile tescil edilmiş alanın büyüklüğü 179,92 hektardır. Sahada pek çok göçmen su kuşu bulunmakla birlikte Kelaynak ve Çizgili İshak Kuşu bayrak türlerdir. Yaban hayatı gelişme sahası başka bir korunan alan olan Birecik Karkamış Taşkın Ovası ile iç içedir.

Birecik Bozkırları Yaban Hayatı Geliştirme Sahası: 12.05.2020 tarihli ve 2531 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile tescil edilen sahanın büyüklüğü 1.035,00 hektardır. Yaban hayatı geliştirme sahası içinde izlemeye konu olan Çizgili Sırtlan bulunmaktadır. Ayrıca; çöl varanı, puhu, semender, turna gibi yaban hayvanı türleri sahanın fauna bileşenlerini oluşturmaktadır.

E.3.5. Yaban Hayvanı Üreme İstasyonlar

75. Yıl Ceylan Üretme İstasyonu: Tarım ve Orman Bakanlığı 3. Bölge Müdürlüğü Şanlıurfa İl Şube Müdürlüğüne idaresinde faaliyet göstermekte olan üretme istasyonu Kızılkuyu Yaban Hayatı Geliştirme Sahası içinde yer almaktadır. Alanda 24 saat boyunca nöbet sistemi ile bekçiler bulundurulmaktadır. Üretme istasyonunun amacı hedef tür olan Ceylanın popülasyonunu güvence altına almak ve alternatif yaşam alanlarının tespit edilmesi durumunda istasyon içinde kapasitesi üzerinde olan bireylerin bu sahalara bırakılarak doğal ortamlarda yaban hayatının desteklenmesidir.

Kelaynak Üretme İstasyonu: Tarım ve Orman Bakanlığı 3. Bölge Müdürlüğü Şanlıurfa İl Şube Müdürlüğüne idaresinde faaliyet göstermekte olan üretme istasyonu Birecik Fırat Yaban Hayatı Geliştirme Sahası içinde yer almaktadır. Alanda 24 saat boyunca nöbet sistemi ile bekçiler bulundurulmaktadır. Üretme istasyonunun amacı hedef tür olan Kelaynak türünün popülasyonunu güvence altına almaktır.

E.4. Çayır ve Mera

İlgili Kurum/birimden veri alınamamıştır.

E.5. Sulak Alanlar

Birecik Karkamış Taşkın Ovası Ulusal Öneme Haiz Sulak Alanı: Şanlıurfa ve Gaziantep İlleri arasında kalan sulak alan 25.12.2014 tarihinde toplanan Ulusal Sulak Alan Komisyonunun kararı ile tescil edilmiş olup alanın büyüklüğü 27.396 hektardır. Karkamış Taşkın Ovası Sulak Alanı içinde pek çok kuş türü bulunmakta olup Fırat Kaplumbağası izlemeye konu olan bir türdür.

E.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

E.6.1. Tabiat Anıtları

Veri bulunmamaktadır.

E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

Veri bulunmamaktadır.

E.6.3. Anıt Ağaçlar

1. Mülga Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 22.02.2010 tarih ve 1045 sayılı kararıyla 6 adet Çınar Ağacı tescillenmiştir.
2. Mülga Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 21.12.2010 tarih ve 1322 sayılı kararı ile iki adet çınar ağacı tescil edilmiştir.
3. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 22.07.2015 tarih ve 171 sayılı kararı ile Şanlıurfa Birecik Dağdığan ağacı tescillenmiştir.
4. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 28.04.2015 tarih ve 160 sayılı kararı ile Şanlıurfa Bozova kaplandığı mevki 10 adet Saplı Meşe Anıt Ağaç olarak tescil edilmiştir.
5. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 22.07.2015 tarih ve 173 sayılı kararı ile Şanlıurfa Birecik Fıstık Ağacı tescillenmiştir.
6. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 22.07.2015 tarih ve 172 sayılı kararı ile Şanlıurfa Halfeti Karaotlak köyü 4 adet Lübnan Meşesi Ağacı tescillenmiştir.
7. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 31.03.2016 tarih ve 217 sayılı kararı ile Şanlıurfa Halfeti Palamut Meşe Ağacı tescillenmiştir.
8. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 31.03.2016 tarih ve 218 sayılı kararı ile Şanlıurfa Halfeti çekem mah. Palamut Meşe Ağacı tescillenmiştir.
9. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 26.02.2016 tarih ve 208 sayılı kararı ile Şanlıurfa Siverek Ergen köyü Palamut Meşe Ağacı tescillenmiştir.
10. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 26.02.2016 tarih ve 207 sayılı kararı ile Şanlıurfa Siverek Divan köyü 2 adet Palamut Meşe Ağacı tescillenmiştir.
11. Mülga Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 17.09.2010 tarih ve 1261 sayılı kararı ile Şanlıurfa Siverek merkez Dut ağacı tescil edilmiştir.
12. Mülga Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 28.12.2007 tarih ve 563 sayılı kararı ile Şanlıurfa Altınbaşak Kötü zeytin 1 adet ağacı tescil edilmiştir.
13. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 28.02.2018 tarih ve 273 sayılı kararı ile Şanlıurfa Siverek Kayalı köyü Güngörmez mezrası Palamut Meşe Ağacı tescillenmiştir.
14. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 23.07.2019 tarih ve 304 sayılı kararı ile Şanlıurfa İli Halfeti İlçesi Gözeli Mahallesi Saplı Meşe Ağacı tescillenmiştir.
15. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 01.07.2021 tarih ve 359 sayılı kararı ile Şanlıurfa İli Halfeti İlçesi Kınık Mahallesi Palamut Meşe Ağacı tescillenmiştir.
16. Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 05.01.2022 tarih ve 384 sayılı kararı ile Şanlıurfa İli Karaköprü İlçesi Çömlekçi Mahallesi Ak Dut Ağacı tescillenmiştir.

Resim 2. Şanlıurfa-Eyyübiye-Altınbaşak Fıstıközü 1300 yıllık Zeytin Anıt Ağacı

Resim 3 Şanlıurfa-Halfeti 500 yıllık Fıstık Anıt

Resim 4. Şanlıurfa-Balıkgöl Kent Platosu Doğu Çınarları

E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

Özel Çevre Koruma alanı bulunmamaktadır.

E.6.5. Doğal Sit Alanları

- 1- Şanlıurfa İli, Merkez İlçesi, Balıkgöl Kent Platosu, 509 ada, 64 ve 65 parsel, Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 30.09.2009 tarih ve 962 sayılı kararı ile taşınmazlar Tarihi Sit Alanı ve I. Derece Doğal Sit Alanı olarak tesciline karar verilmiştir.

Resim 5. Şanlıurfa- Balıkgöl I.Derece Doğal Sit Alanı

- 2- Mülga Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 03.07.1995 tarih ve 1644 sayılı kararı ile Birecik Söğütlük parkı I. Derece Doğal Sit Alanı olarak tesciline karar verilmiştir.

Resim 6. Birecik Söğütlük Parkı

- 3- Mülga Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 03.07.1995 tarih ve 1644 sayılı kararı ile Şanlıurfa Birecik Kelaynak barınağı tescil edilmiştir.

Resim 7. Kelaynak Barınağı

- 4- Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nca alınan 03.08.2023 tarih ve 447 sayılı kararının Nitelikli Koruma Alanı ile Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı ilan edilen alanların Bakanlık Makamının 24.08.2023 tarih ve 7224728 sayılı Olur'u ile onaylanarak 01.09.2023 tarihli ve 32296 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ayrıca Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 03.08.2023 tarih ve 447 sayılı kararı ile Kesin Korunacak Hassas Alan

olarak uygun görülen alanlara ilişkin alınan 15.09.2023 tarih ve 32310 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile Karacadağ Doğal Sit Alanı tescil edilmiştir.

Resim 8. Karacadağ Doğal Sit Alanı

E.7. Sonuç ve Değerlendirme

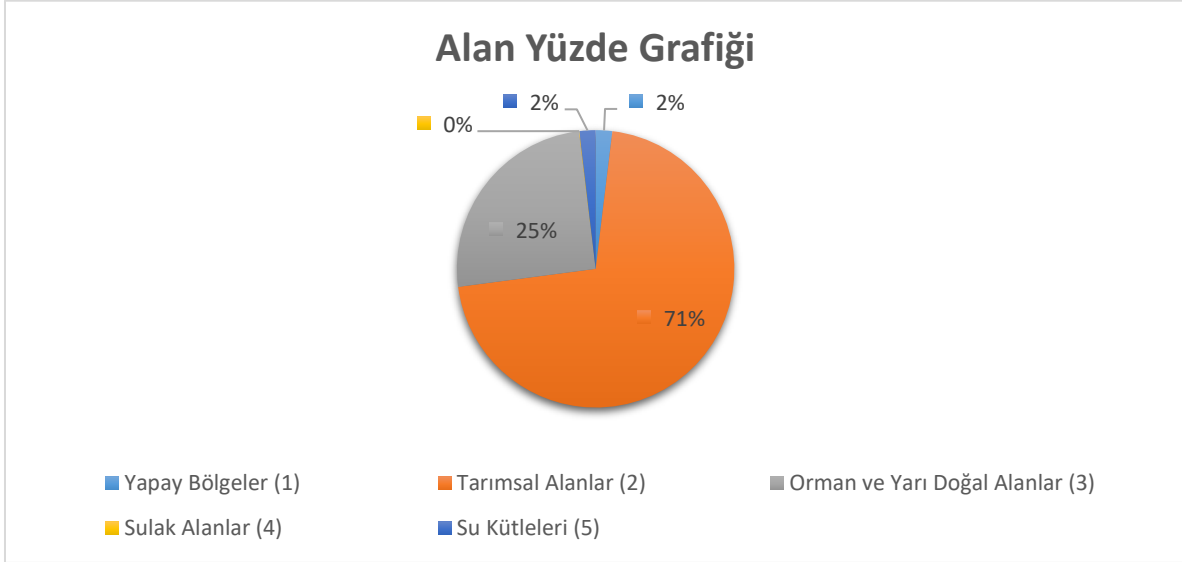
İlimizde bulunan mevcut doğal sit alanları ve anıt ağaçların korunmasının sağlanması yanı sıra potansiyel teşkil eden korunması gerekli alanların tespiti yapılarak korunan alanları arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Kaynaklar

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/27/Milli-Parklar>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/31/Sulak-Alanlar>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/28/Tabiat-Parklari>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari>
<https://ockb.csb.gov.tr/>
Tarım ve Orman Bakanlığı 3. Bölge Müdürlüğü
Şanlıurfa Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Nuhun Gemisi Veri Tabanı
Gölpınar Tabiat Parkı Gelişme Planı
Tek Tek Dağları Milli Parkı Uzun Devreli Gelişme Planı
Kızılkuyu Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Yönetim ve Gelişme Planı
Birecik Fırat Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Yönetim ve Gelişme Planı
Birecik Bozkırları Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Yönetim ve Gelişme Planı
Karkamış Taşlın Ovası Sulak Alan Yönetim Planı

F. ARAZİ KULLANIMI

F.1. Arazi Kullanım Verileri

Grafik 22 – Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması (2018)
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2024)

Çizelge 57 – Arazi kullanım sınıflandırması

(https://corinecbs.tarimorman.gov.tr, 2024)

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	19334,1	1,01	22807,18	1,19	26315,91	1,37	33698,71	1,75	37156,28	1,93
2) Tarımsal Alanlar	1401106,42	72,9	1386505,7	72,14	1358880,04	70,7	1360903,31	70,81	1364409,95	70,99
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	491381,89	25,57	482635,14	25,11	503066,36	26,17	491726,36	25,58	483365,48	25,15
4) Sulak Alanlar	0,03	0	0,03	0	155,46	0,01	1236,17	0,06	1236,17	0,06
5) Su Yapıları	10162,37	0,53	30036,77	1,56	33567,41	1,75	34420,69	1,79	35817,36	1,86
TOPLAM	1921984,81	100,01	1921984,82	100	1921985,18	100	1921985,24	99,99	1921985,24	99,99

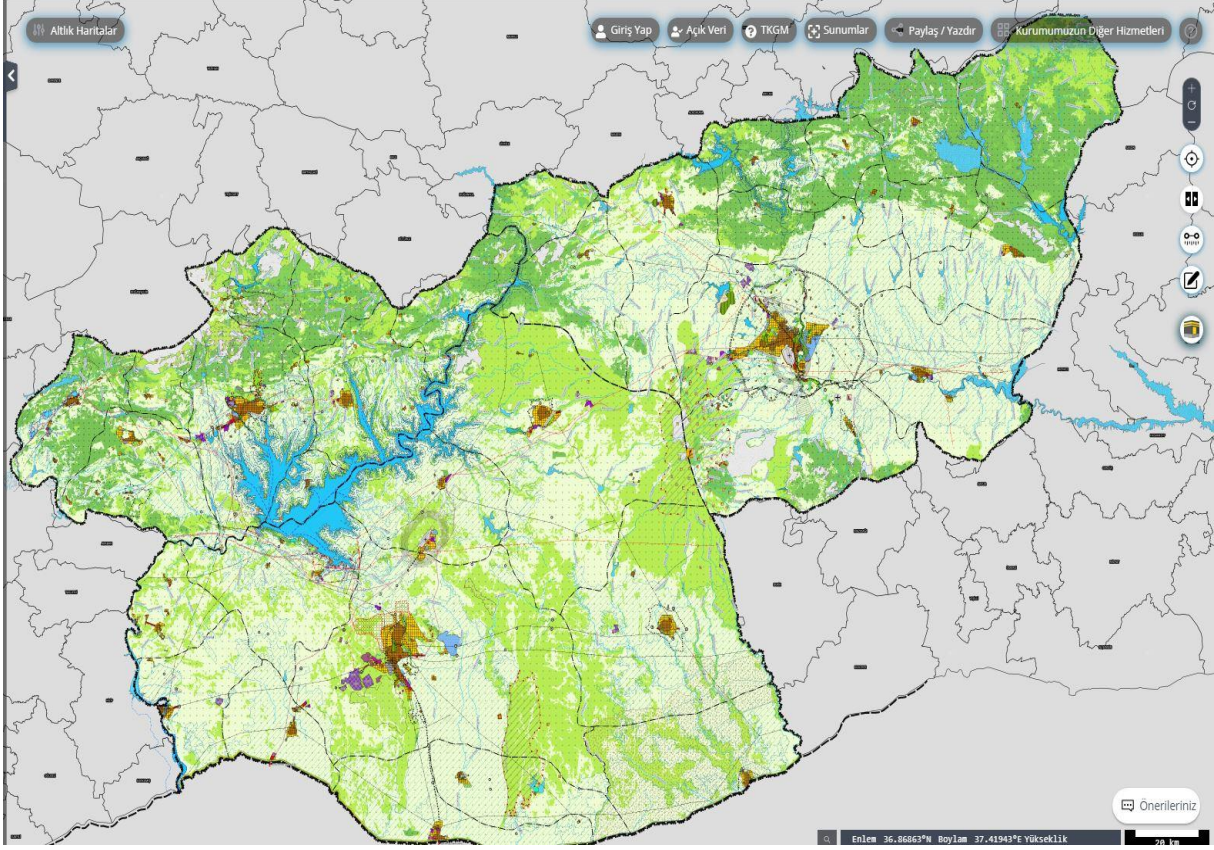
F.2. Mekânsal Planlama

F.2.1. Çevre Düzeni Planı

2040 yılı hedef alınarak hazırlanan ve planlama sınırları içindeki kentsel ve kırsal yerleşmelerin, konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi mekânsal, sektörel ve altyapı gereksinimlerinin, gelecek nesillere aktarılması gereken doğal ve kültürel ana kaynak değerleriyle koruma-kullanma dengesinin kurularak sürdürüldüğü fiziki plan kararlarının üretilmesi amacıyla Bakanlığımızca ilk onanma tarihi 30.10.2012 Adıyaman-Şanlıurfa-Diyarbakır Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, Plan Paftaları ve Plan Hükümleri son Çevre Düzeni Planı'nın amaç, ilke ve stratejileri ile Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin çevre düzeni planlarında değişiklikleri düzenleyen 20. Maddesinin 2. Fıkrasının “(a) Kamu yatırımları” ve “(d) Değişen verilere bağlı olarak planın güncellenmesi” hükümleri çerçevesinde yapılan değerlendirmeler sonucunda; alt ölçekli plan çalışmalarında Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün uygun görüşünün alınması koşulu ile Diyarbakır İli, Yenişehir İlçesi, Dökmetaş Mahallesi 0 ada 303 ve 708 numaralı taşınmazlar ile Yukarınasırlar Mahallesi 109 ada 22 parsel numaralı taşınmazda oluşan yaklaşık 130 ha büyüklüğündeki "Diyarbakır Tekstil İhtisas OSB 2. İlave Alanı"nın ÇDP'nin L 44 nolu paftasında “Organize Sanayi Bölgesi” (OSB) amaçlı Adıyaman-Şanlıurfa-Diyarbakır Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L44 Plan Paftası, Plan Değişikliği Açıklama Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 22.01.2024 tarihinde onaylanmıştır.

Hukuki normlar hiyerarşisinde (kanun-yönetmelik-genelge vb.) olduğu gibi imar mevzuatında da yer alan planlama çalışmalarında kentsel planlamanın en temel unsurlarından birisi olan imar planların kademeli birlikteliği ilkesine ve hiyerarşik planlama ilişkisine göre sınırları dâhilinde yapılacak alt ölçek Nazım ve Uygulama İmar Planlarının ana kararlarını belirleyen ve yönlendiren mezkûr Çevre Düzeni Planıdır.

Bu plan dâhilinde Şanlıurfa ili ve ilçelerinde özellikle alt ölçek 1/5000 Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı ile diğer imar plan yapma, yaptırma ve onama yetkisine haiz belediyeler ile idarelere görüş verilmekte olup, bu idarelerce yürürlüğe konulan imar planlarının denetimi yapılmaktadır.

Harita 4 – Adıyaman-Şanlıurfa-Diyarbakır ilinin 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı
(Bakanlığımız <https://basic.atlas.gov.tr>. Sitesi, 2024)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinechs.tarimorman.gov.tr/>)
Şanlıurfa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü

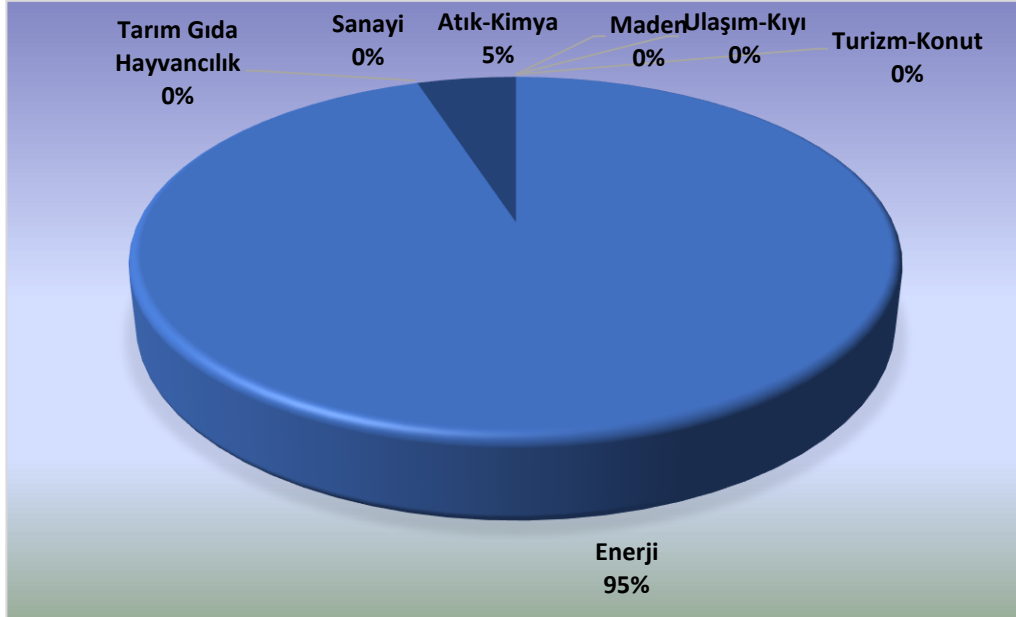
G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

G.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

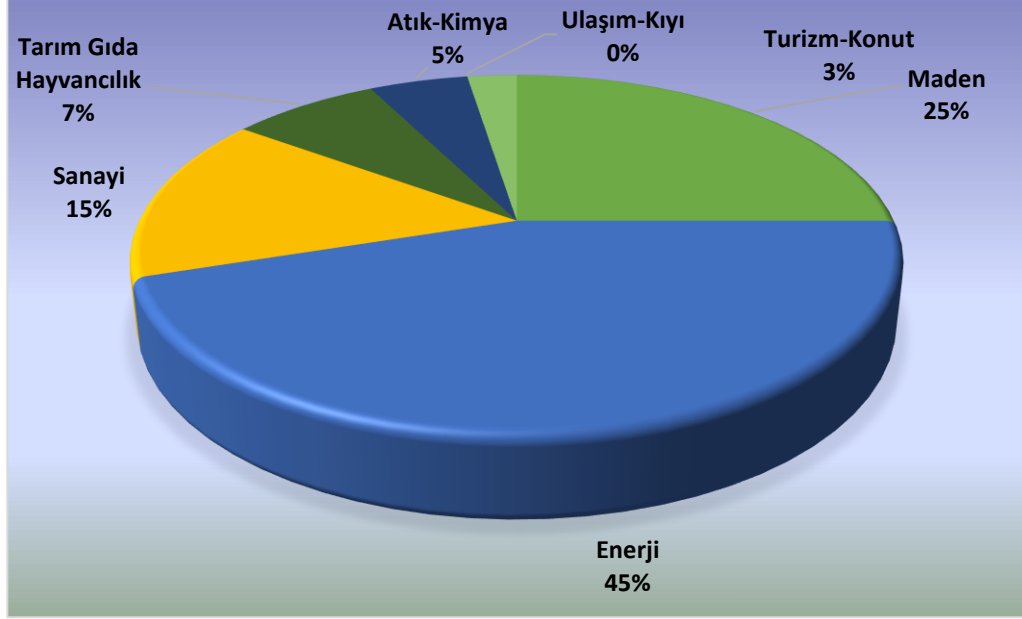
Çizelge 58 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2023 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*

(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım- Gıda- Hayvancılık	Atık- Kimya	Ulaşım- Kıyı	Turizm- Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	10	18	6	3	2	0	1	40
ÇED Gereklidir	2	0	0	0	0	0	0	2
ÇED Olumlu Kararı	0	19	0	0	1	0	3	23
ÇED Olumsuz Kararı	0	0	0	0	0	0	0	0
İade/İptal	6	6	1	0	1	0	1	15

Grafik 23 – 2023 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Grafik 24–2023 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Çizelge 59 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, Mart/2024)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
108	581	1333	801	132	16	84	3055

Çizelge 60 – 2014-2023 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, Mart/2024)

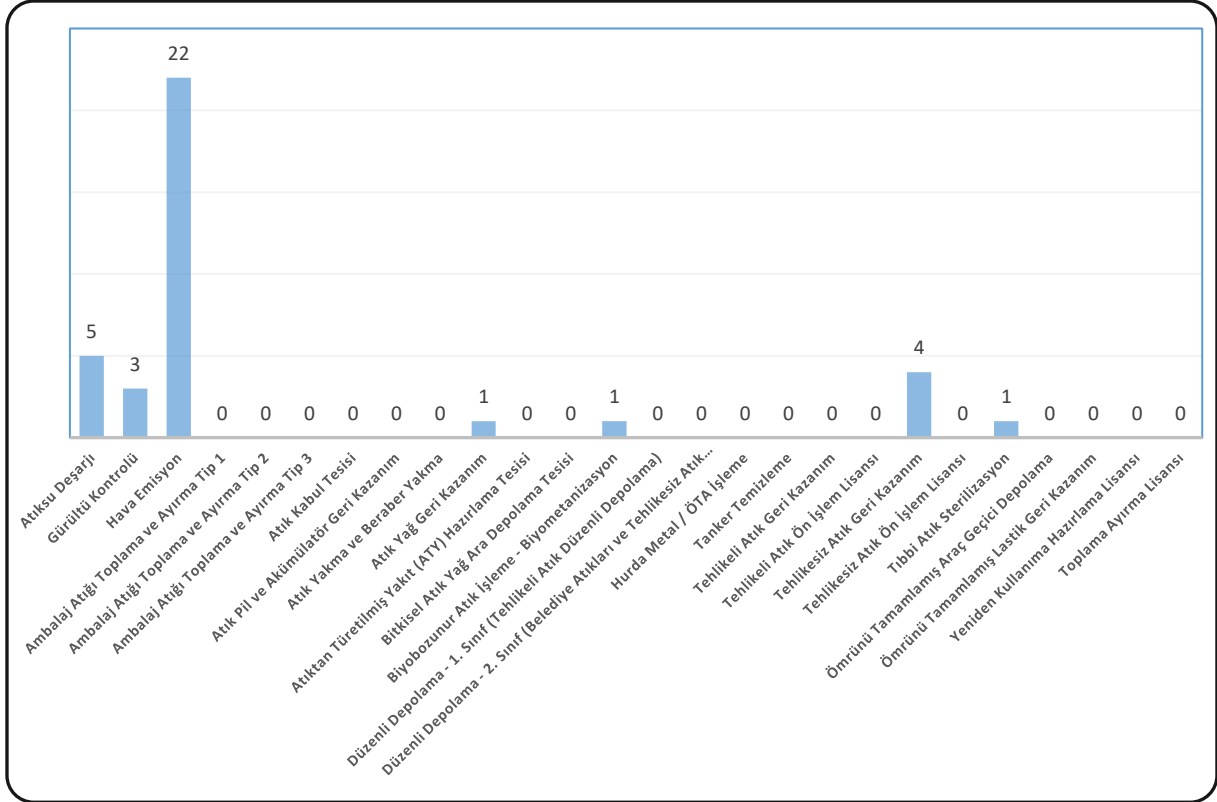
Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
30	25	6	9	6	3	3	82

G.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge 61–2023 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları

(e-İzin Yazılımı, 2024)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	1	12	13
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	2	29	31
TOPLAM	3	41	44

Grafik 25 –2023 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2024)

G.3. Sonuç ve Değerlendirme

İl Müdürlüğümüzce 40 adet ÇED Gerekli Değildir Kararı, 2 adet ÇED Gereklidir kararı verilmiştir. Ayrıca 31 tesise çevre izin/lisans belgesi verilmiştir

Kaynaklar

Şanlıurfa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

H.1. Çevre Denetimleri

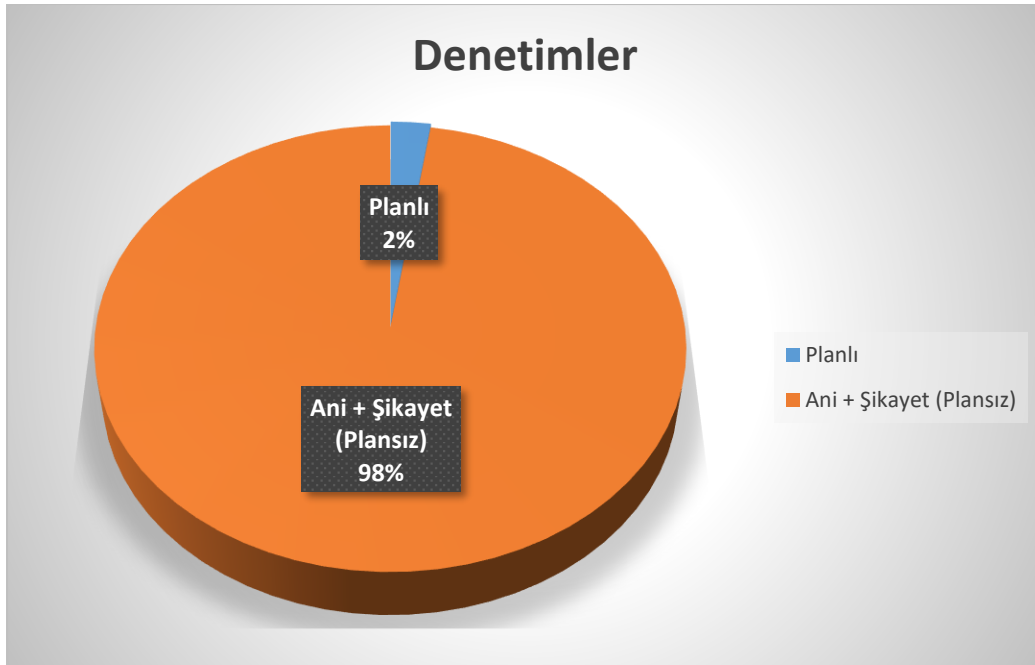
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge 62 - 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2024)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	14
Plansız (ani+şikayet) denetimler	572
Genel toplam	586

Grafik 26 – ÇŞİDİM tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

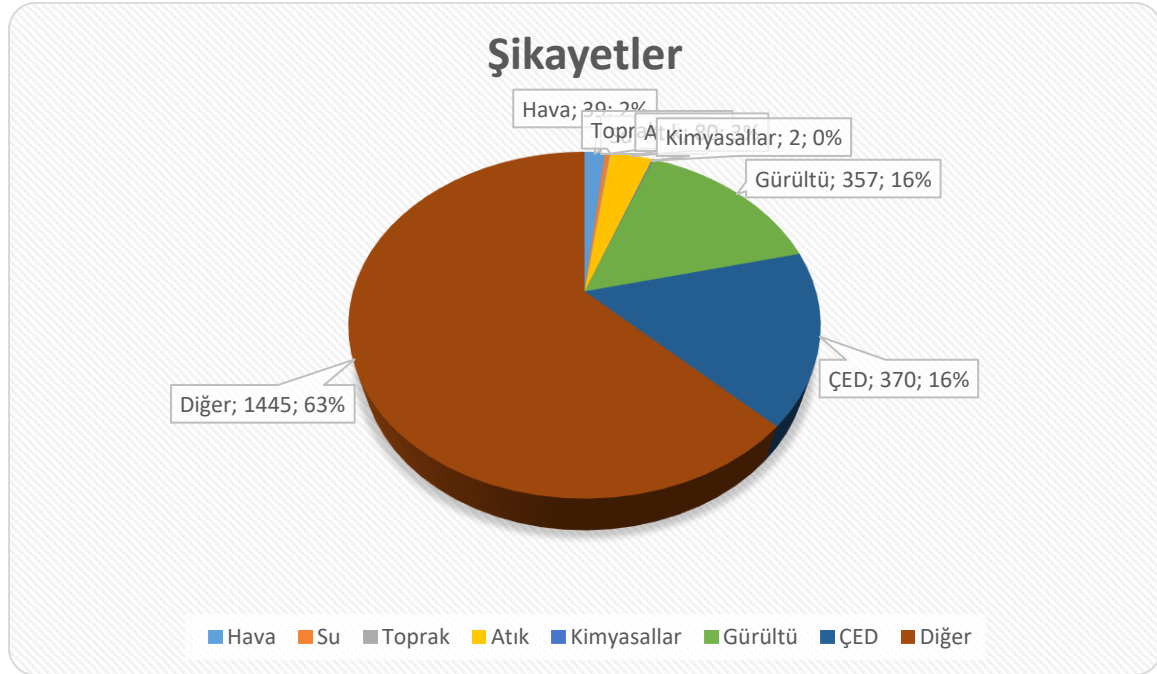
H.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

İl Müdürlüğümüze şikâyetler dilekçe, Alo181 ve cimer üzerinden gelmektedir.

Çizelge 63 –2023 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Şikâyet sayısı	39	9	2	80	2	357	370	1445	2304
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	20	5	2	40	1	215	258	861	1402
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	51,28	55,55	100	50	50	60,22	69,72	59,58	60,85

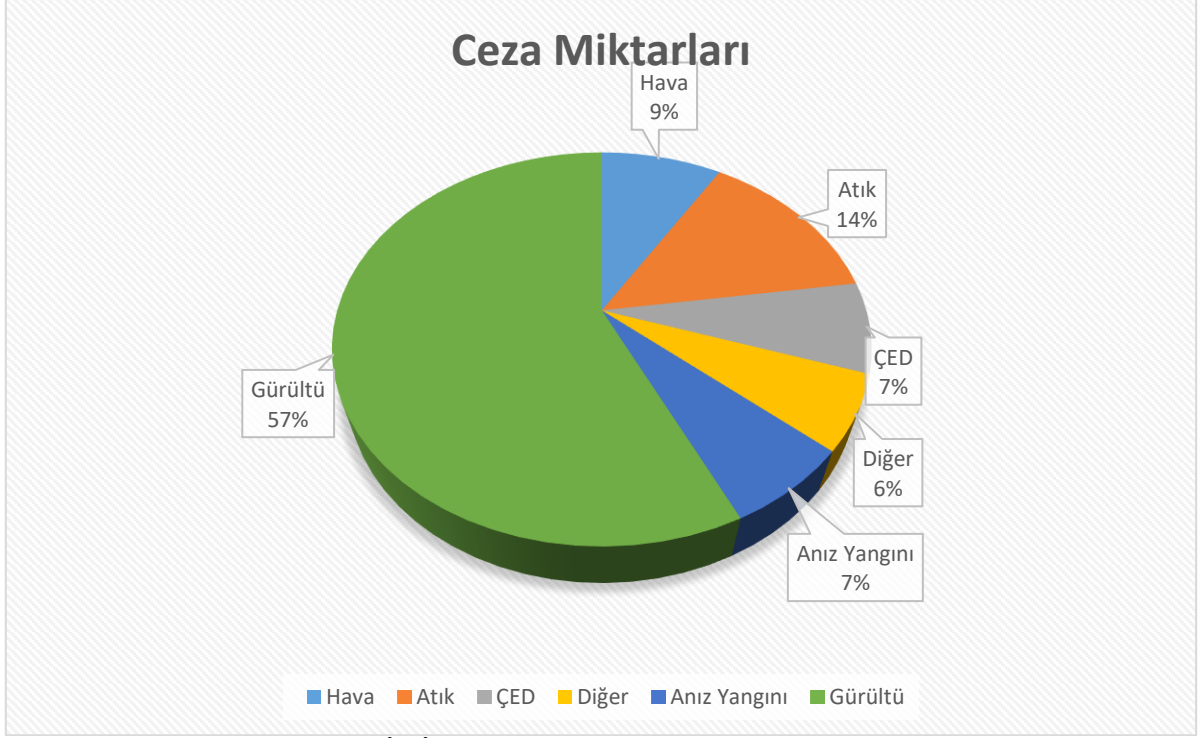

Grafik 27 –2023 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

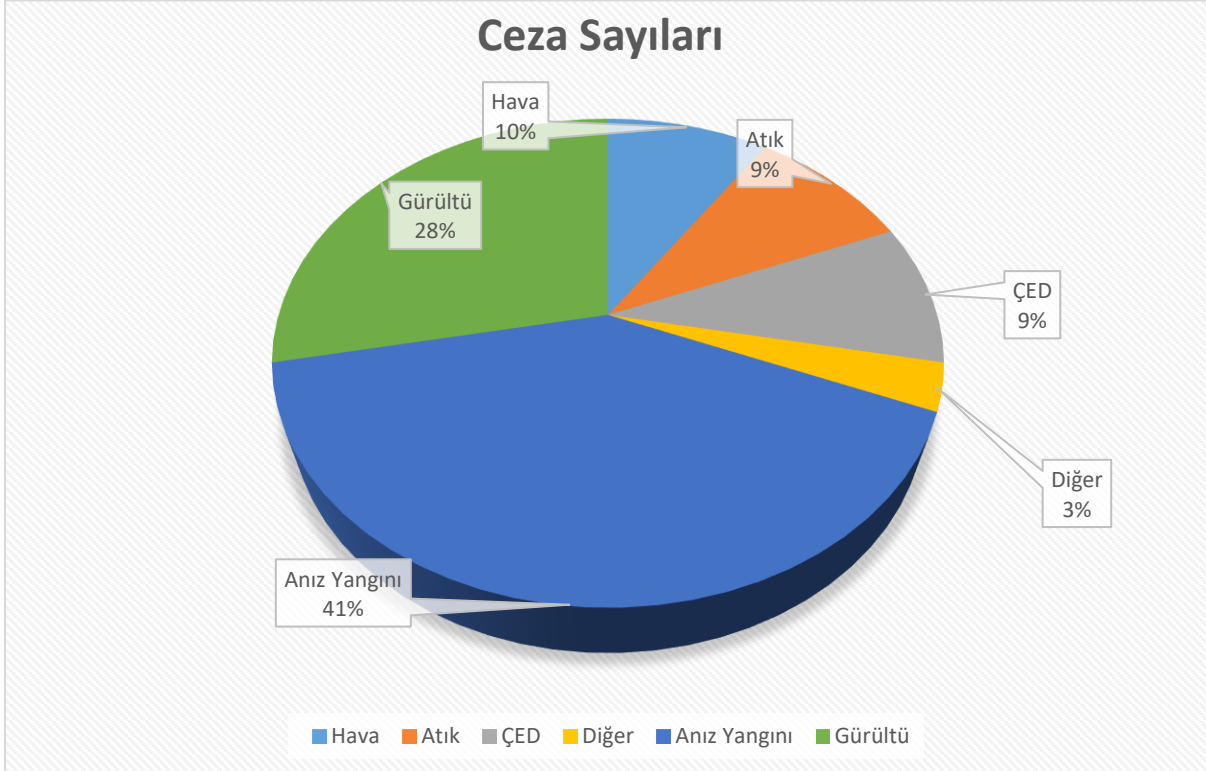
H.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge 64 –2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı (e-denetim yazılımı, 2024)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	Anız Yangını	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	186.106,00	-	-	298.596,00	-	1.221.436,00	159.608,38	131.516,00	141.996,44	2.139.258,82
Uygulanan Ceza Sayısı	3	-	-	3	-	9	3	1	13	32

Grafik 28 –2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

Grafik 29 - 2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

H.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

2023 yılı içinde İlimizde 1 adet tekstil tesisi için ÇED kapsamında durdurma kararı verilmiştir.

H.5. Sonuç ve Değerlendirme

İl Müdürlüğümüze Cimer, Alo 181 hattı ve dilekçe vb. yollarla yapılan şikayetler ve planlı denetimler kapsamında denetimler Müdürlüğümüz İlgili Şube Müdürlüğünce yapılmaktadır. İl Müdürlüğümüzce 2023 yılı içerisinde toplamda 2.139.258,82 TL idari para cezası uygulanmıştır. (ŞÇŞİDİM, 2024)

Kaynaklar

Şanlıurfa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

I. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

Ülkemizde meydana gelen ve İlimizi de etkilemiş olan 6 Şubat 2023 depremi nedeniyle çevre eğitimleri 2023 yılında yapılamamış olup istatistik tutulamamıştır.

Kaynaklar

Şanlıurfa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü